

HODNOTENIE KRAJINNÉHO RÁZU

KOPLOTOVCE ZMENA 5/2022

LOKALITA B9 – DOLINY, PLOCHY BÝVANIA

OBSAH

Úvod	4
Použité podklady a zdroje informácií	4
Literatúra	4
Zoznam mapových listov	5
Internetové zdroje	5
Ostatná dokumentácia a zdroje údajov o území	5
Zoznam obrázkov	6
Zoznam tabuliek	6
Zoznam fotodokumentácie	7
Základné údaje o zámere	7
Kapacita (rozsah) zámeru	8
Krajinný typ na ploche zámeru	10
Metodika	10
Krajinný ráz (KR)	11
Terminológia	12
Vymedzenie oblasti krajinného rázu	13
Vymedzenie krajinného priestoru dotknutého vplyvom navrhovaného zámeru	15
Vymedzenie viditeľnosti	20
Identifikácia znakov a hodnôt krajinného rázu v DoKP	26
Ochrana prírody a krajiny	26
Pamätné stromy	26
Chránené územia	26
Územie európskeho významu	27
Prírodné pomery	29
Fytogeograficko-vegetačné členenie	30
Kultúrno-historická charakteristika územia a jej znaky	31
Estetické hodnoty, priestorové vzťahy, harmónia územia	37
Vplyvy na krajinný ráz	39
Vyhodnotenie miery vplyvu zámeru na krajinný ráz – posúdenie zámeru	41
Kompenzácia nepriaznivých vplyvov zámeru	43
Záver	44

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Základné údaje opatrenia:

Rozsah: Posúdenie vplyvu navrhovanej stavby a využitia územia na krajinný ráz z hľadiska kritérií stanovených zákonom NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

Názov: Zmena 5/2022 Lokalita B9 – Doliny, plochy bývania

Katastrálne územie: Koplotovce

Obec: Koplotovce

Okres: Hlohovec

Kraj: Trnavský

Lokalita: Doliny

Zadávatel':

Integra Consulting s.r.o.

IČ: 27566617

DIČ: CZ 27566617

Tel.: 734113043

E-mail: rastislav.rybanic@integracons.com

Adresa: Pobřežní 18/16, 18600 Praha 8 - Karlín

Spracovateľ:

CSpinus, s. r. o.

IČ: 05554969

DIČ: CZ05554969

Tel.: 737 932 917

E-mail: scizkova@gmail.com

Adresa: Vítězná 897/7, 568 02 SVITAVY

Svitavy, 29. V. 2022

ÚVOD

Krajinný ráz sa odvíja v prvom rade od trvalých ekologických podmienok a ekosystémových režimov krajiny, teda základných prírodných vlastností danej krajiny (prírodných podmienok územia). V týchto rámcoch je krajinný ráz dotváraný (krajiny prírodné) až vytváraný (krajiny antropicky premenené) ľudskou činnosťou a životom ľudí v nich (krajinotvornými spôsobmi využívania územia). Krajinný ráz je vytváraný súborom typických prírodných a človekom vytváraných znakov, ktoré sú ľuďmi vnímané a určitý priestor pre nich identifikujú. Typické znaky krajinného rázu teda vytvárajú obraz danej krajiny.

V medzinárodnom kontexte je krajinný ráz definovaný ako prírodná, kultúrna a historická hodnota krajiny. Krajinný ráz predstavuje hodnotu toho, čo v krajinnom obraze vnímame ako významné zložky (prvky, črty) krajiny. Krajinný ráz je hodnotením vzácného a významného obsahu krajiny. Predstavuje syntézu a synergický súbor vizuálnych, obsahových a významových atribútov reprezentatívnych znakov krajiny. Axiologické hodnotenie znakov a súboru znakov krajiny umožňuje výroky o hodnote krajiny, respektíve jej častí.

V súčasnej dobe neexistuje jednotná záväzná metodika pre hodnotenie krajinného rázu. Posudzovanie zásahu do krajinného rázu je operatívnym nástrojom používaným pri ochrane prírody a krajiny. Zaoberá sa vplyvom stavby či iného zásahu v krajine na jej krajinný ráz. Vyhodnocuje veľkosť ovplyvneného miesta krajinného rázu, ktoré bolo vymedzené pomocou základných a nadradených krajinných celkov a mierou narušenia jeho typických znakov. Teda aj vplyvu na jeho existujúcu mieru zachovanosti.

POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

LITERATÚRA

- ČEPELÁK J. (1980): Živočíšne regióny. Atlas Slovenskej republiky. – SAV, Slovenský úrad geodézie a kartografie. 93 pp.
- HÄUFLER V. (1984): Ekonomická geografie Československa [2. vyd]. – Academia, Praha, 639 pp.
- FORMAN R. T. T., GODRON M. (1986): Krajinná ekologie. – Academia, Praha 1993, 572 pp., z anglického originálu Landscape Ecology preložili J. Těšitel a spol., Wiley, New York
- ČÍŽKOVÁ S., ŠARAPATKA B. et KULIŠŤÁKOVÁ L. (2008): Nelesní dřevinná vegetace, návrhy, výsadba a údržba. Bioinstitut, Olomouc, 40 pp.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. et LUSTYK P. [eds.] (2010): Katalog biotopů České republiky (druhé vydání). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 pp.
- CHYTRÝ M. [ed] (2013): Vegetace České republiky 4. Lesní a křovinná vegetace. – Academia, Praha, 552 pp.
- JANČURA P. (1998): Vybrané teoretické a metodologické otázky krajinného obrazu a súvisiacich termínov. In: Krajinný obraz – národná kultúrna hodnota. – Zborník kolokvia, STU Bratislava: 187-193.

- JEDLIČKA, KALIVODOVÁ (2002): Atlas krajiny Slovenskej republiky. – vyd. MŽP SR Bratislava.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. JUN., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. Academia, Praha, 1168 pp.
- MAZÚR E., LUKNIŠ M. (1980): Regionálne geomorfologické členenie, mapa 1: 50 000. – Geografický ústav SAV Bratislava
- Míchal, I. a kol. (1999): Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě. – AOPK, MŽP Praha, 41 pp.
- MIKYŠKA, R. et al. (1968): Geobotanická mapa ČSSR – 1. České země. – Vegetace ČSSR, A2,
- Pergl J., Sádlo J., Petrusek A., Laštůvka Z., Musil J., Perglová I., Šanda R., Šefrová H., Šíma J., Vohralík V., Pyšek P. (2016): Black, Grey and Watch Lists of alien species in the Czech Republic based on environmental impacts and management strategy. – NeoBiota 28: 1–37. doi: 10.3897/neobiota.28.4824
- QUITT E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Stud. Geogr. 16: 1–79.
- QUITT E. (1975): Mapa klimatických oblastí ČSR 1: 500 000. Geografický ústav ČSAV, Brno.
- STANOVÁ V., VALACHOVIČ, M. [eds] (2002): Katalóg biotopov Slovenska. – DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 pp.
- VOREL I., BUKÁČEK R., MATĚJKA P., CULEK M., SKLENČKA P. (2004): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, Praha: ČVUT.

ZOZNAM MAPOVÝCH LISTOV

Štátna mapa SR, mierka 1: 5 000 (35–34)

Základná mapa SR, mierka 1:10 000 (35–34–03)

Základná mapa SR, mierka 1: 50 000 (Hlohovec 7–3, Hlohovec 6–3, Hlohovec 7–4, Hlohovec 6–4)

INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://sbs.sav.sk/atlas/>

<https://geoportal.gov.sk/sk/map>

<https://www.google.com/maps>

<https://cs.wikipedia.org/>

OSTATNÁ DOKUMENTÁCIA A ZDROJE ÚDAJOV O ÚZEMÍ

Územný plán obce Klopotovce, zmena 5/2022 – Lokalita B9 – Doliny, plochy bývania, Návrh, A5 ATELIÉR, Ing. Arch. P. Odnoga, február 2022

Biotopy Slovenska, Ústav krajinej ekológie SAV, 1996

Regionálny územný systém ekologickej stability mesta Bratislavy, SAŽP, Bratislava, 1994

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Situácia, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)	8
Obrázok 2: Situácia na podklade ortofoto, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)	10
Obrázok 3: Vymedzená OKR (modrou farbou), sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou (zdroj: © ZBGIS)	15
Obrázok 4: Vymedzený DoKP na podklade ortofotomapy (sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou), mapový podklad: © ZBGIS.....	17
Obrázok 5: Sklon vo vymedzenom DoKP, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)	19
Obrázok 6: Súčasná krajinná štruktúra v DoKP, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS).....	20
Obrázok 7: Orientácia voči svetovým stranám, sektor 1, 2, 3 – čiernou farbou, vymedzený DoKP - oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)	21
Obrázok 8: Vymedzenie rozsahu	22
Obrázok 9: Situácia výhľadových bodov, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)	23
Obrázok 10: Vizualizácia plánovaného zámeru južne obce Drahovce na ceste v smere Madunice, vzdušná vzdialenosti cca 2 000 m	26
Obrázok 11: Mapa ochrany prírody (CHS, VZCHÚ, MZCHÚ, ÚEV) v DoKP, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © KIMS).....	28
Obrázok 12: Prehľad významnejších kultúrnych pamiatok pre širšie okolie plánovaného zámeru (v potenciálnej silnej až dobrej viditeľnosti 0-5 km). Mapový podklad: © ZBGIS.....	33
Obrázok 13: Antropogénne prvky v DoKP, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou, okruh potenciálnej silnej viditeľnosti (0-1,5 km) – fialovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS).....	36
Obrázok 14: Historická mapa III. vojenského mapovania (Františko-josefské), sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS).....	38

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Zóny viditeľnosti (Sklenička et Vorel, 2009)	12
---	----

Tabuľka 2: Charakteristika klimatických oblastí.....	30
Tabuľka 3: Identifikácia a klasifikácia znakov krajinného rázu a určenie miery vplyvu zámeru na tieto znaky	41

ZOZNAM FOTODOKUMENTÁCIE

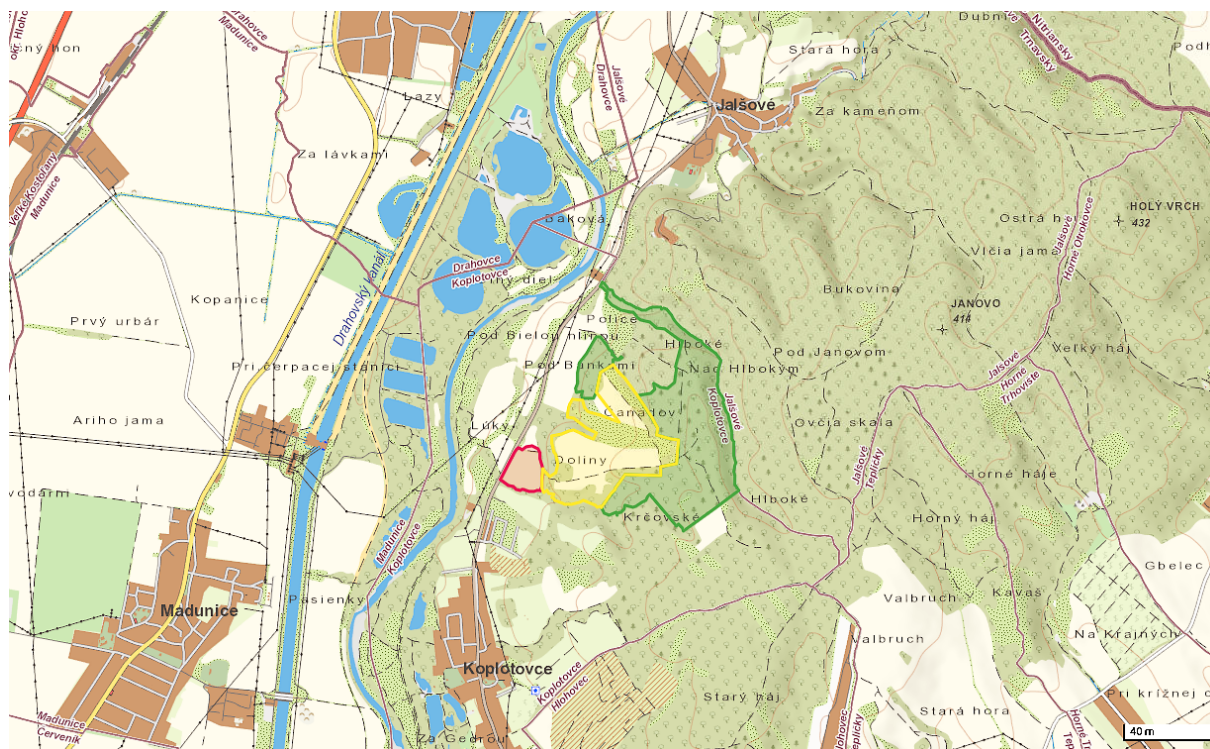
Foto 1: Pohľad na záujmové územie od rieky Váh (súradnice GPS 48°29'19.6"N 17°48'28.9"E a 48°29'17.100"N, 17°48'21.800"E). Podľa pozície pozorovateľa formácie drobných remízok a líniovej brehovej vegetácie uzatvárajú voľný priehľad na záujmové územie. © Foto: S. Čížková	18
Foto 2: Viac vzdialené pohľadové miesta. Plánovaná výstavba nebude tvoriť dominantný prvok a pohľadovo bude menej významnou súčasťou krajinnej scény. © Foto: S. Čížková.....	24
Foto 3: Jarný aspekt v PR Sedliská a SKUEV0175 Sedliská, dominantným <i>Adonis vernalis</i> . © Foto: S. Čížková	27
Foto 4: SKUEV0852 Váh pri Hlohovci. © Foto: S. Čížková.....	28
Foto 5: Kostol Navštívenia Panny Márie v obci Koplotovce. © Foto: S. Čížková	34
Foto 6: Kostol Narodenia Panny Márie v obci Madunice. © Foto: S. Čížková	34
Foto 7: Vedenie vysokého napätia s indiferentným prejavom. © Foto: S. Čížková.....	35
Foto 8: Jadrová elektráreň Jaslovské Bohunice je výraznou dominantou mierne zvlnenej Podunajskej pahorkatiny (územie s malými vertikálnymi rozdielmi). © Foto: S. Čížková.....	36

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ZÁMERE

Záujmové územie (Obrázok 1) sa nachádza v severovýchodnej časti katastrálneho územia Koplotovce (v extraviláne), v časti Doliny, južne od cesty II/507 Hlohovec-Piešťany, obec Koplotovce, okres Hlohovec, kraj Trnavský (západné Slovensko). Lokalitu tvorí (Obrázok 2) trvale trávny porast, lesný pozemok, orná pôda, súradnice GPS stredu – 48°29'18.938"N, 17°49'17.342"E.

Nadmorská výška sa tu pohybuje v rozmedzí 169–299 m n. m ("kolínny" výškový vegetačný stupeň pahorkatín, lesný vegetačný stupeň 2. bukovo - dubový). Priemerný sklon v lokalite kolísá okolo 3° – 17° (mierne sklonené až silne sklonené svahy), okrajovo dosahuje sklon 17° – 25° (strmé až veľmi strmé svahy) a náleží k jednému kvadrantu stredoeurópskeho sieťového mapovania 1. rádu – 7572b.

Obrázok 1: Situácia, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

KAPACITA (ROZSAH) ZÁMERU

V záujmovom území je plánovaná nová výstavba rodinných domov v rozvoľnenej štruktúre doplnenej odlišnými špecifikami v troch sektoroch:

Sektor 1 - Malopodlažná zástavba s polyfunkčným využitím s prevažujúcou funkciou bývania s permakultúrnymi princípmi

Územie so zmiešaným určením, s relatívne rozvoľneným typom výstavby, určené primárne na bývanie v radových rodinných domoch alebo malých bytových domoch a zoskupeniach. Ďalej je územie určené na výstavbu prevádzok a služieb, technického zabezpečenie územia, odpadového hospodárstva pre územie celej územnej časti Doliny ako aj jej technického zabezpečenia, poľnohospodárskej činnosti (farma, produkcia a spracovanie živočíšnych produktov). Toto územie za špecifických okolností môže byť prípustné aj pre menšie odvetvia vedecko-technického rozvoja, menšie prevádzky výroby ideálne lokálne predávaného tovaru, alebo dočasného skladovania techniky a materiálu. Pričom iné funkčné využitie ako bývanie nemôže presahovať v tomto území viac ako 50 % z celého rozsahu. Územie vyžaduje pre správny rozvoj spracovanie urbanistickej štúdie s podrobnejšími reguláciami a kapacitnými prepočtami.

Sektor 2 - Funkcia ekologickej poľnohospodárskej výroby a bývania v rozvoľnenej výstavbe rodinných domov

Územie s veľmi rozvoľneným charakterom zástavby, v symbióze s okolitou prírodou, určené primárne na hospodárenie s pôdou s prihliadaním na permakultúrne princípy s rozvoľneným funkčným využitím hlavne pre bývanie so situovaním na lúkach a pasienkoch a v lesnom území. Dané územie má harmonicky spolunažívať s prostredím, využívať naturálne elementy pre tvorbu okolitého prostredia, z prírodných materiálov a implementovaním permakultúry a štandardov udržateľného bývania. Územie a jeho využitie má nielen rešpektovať okolitú prírodu, ale aj kultivovať ju. Územie je určené primárne na individuálne bývanie, doplnkovo v špecifických častiach môže slúžiť aj na bývanie komunitného charakteru (napr. s komunitnými záhradami apod.) a na prechodné ubytovanie. Pri citlivom prístupe môže byť toto územie doplnené o menšie kondomínia v podobe malých bytových domov alebo radových domov pre bývanie, prechodné bývanie a rekreáciu s maximálnou rozlohou v celom území 6,0 ha (15% z celkovej rozlohy územia sektoru 02), kde maximálny koeficient zastavanosti pre takéto riešenie môže byť až 0,15.

Ďalej môže byť územie doplnené aj o formy prechodného ubytovania, prevádzky a služby typu predaj lokálneho tovaru a lokálnu poľnohospodársku výrobu. Takéto dodatočné využitie nesmie prekročiť podiel 30 % z celej časti funkčného využitia územia. Územie vyžaduje pre správny rozvoj spracovanie urbanistickej štúdie s podrobnejšími reguláciami a kapacitnými prepočtami.

Sektor 3 - Rozvoľnená výstavba v lesných územiach

Územie s veľmi rozvoľneným charakterom zástavby v symbióze s okolitou prírodou, určené hlavne pre bývanie s umiestnením v zalesnených častiach územia. Dané územie má harmonicky spolunažívať s prostredím, využívať naturálne elementy pre tvorbu okolitého prostredia, z prírodných materiálov a implementovaním permakultúry pre zvyšovanie biodiverzity územia. Územie a jeho využitie má nielen rešpektovať okolitú prírodu, ale aj kultivovať ju. Územie je určené primárne na individuálne bývanie a rekreáciu, pri citlivom prístupe môže byť v špecifických prípadoch doplnené o formy malého prechodného ubytovania (vo veľkosti rodinného domu) a o prevádzky a služby typu malého predaja lokálneho tovaru alebo lokálnej výroby (s veľkosťou max 400m²). V špecifických prípadoch sa môže výstavba zintenzívniť do zhlukov domov (kvôli terénnym, prístupovým a iným dôvodom) tak, aby sa neprekročila celková zastavanosť v území a aby sa dodržovali minimálne odstupové hranice definované pre daný sektor. Územie sa má rozvíjať tak, aby bolo v súlade s princípmi určenými v schválenej urbanistickej štúdii.

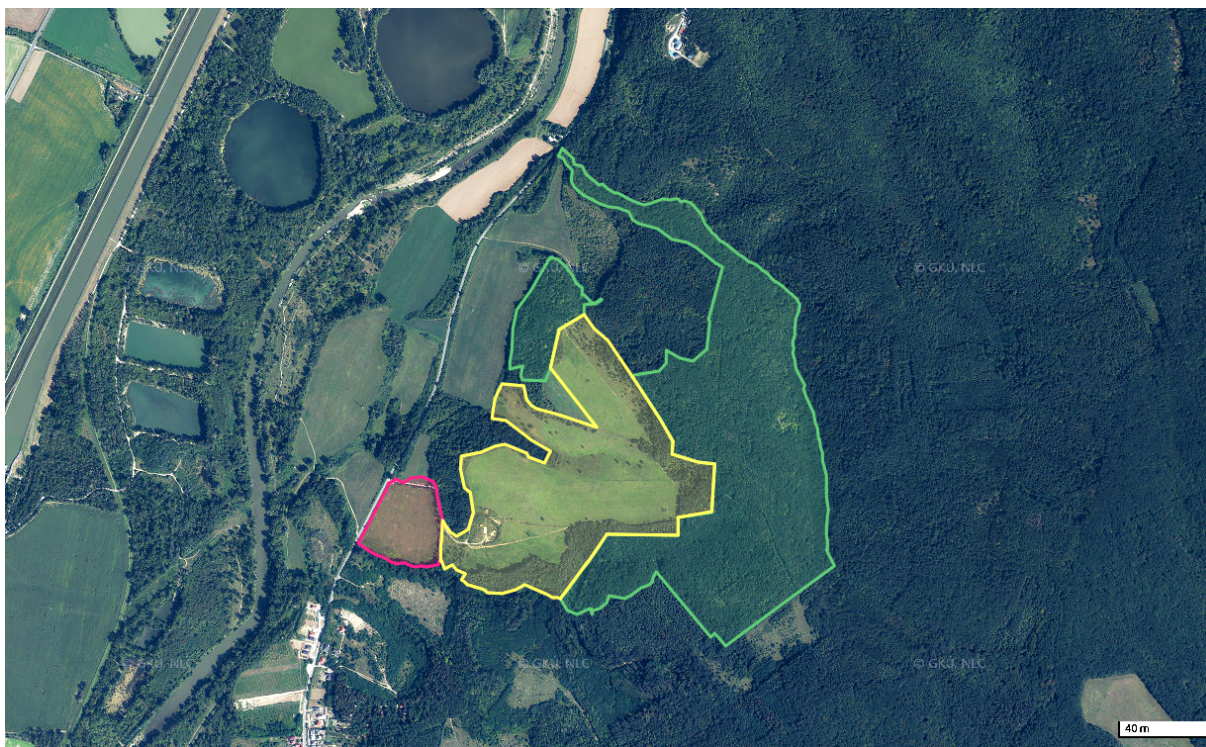
KRAJINNÝ TYP NA PLOCHE ZÁMERU

Dotknuté územie má podobu zvlneného reliéfu, v rozmedzí nadmorskej výšky cca 169 m až 299 m. Územie má charakter kultúrnej krajiny s prevažným zastúpením agrocenóz, na okrajoch sú lokalizované lesné porasty. Aktuálne je územie viac-menej intenzívne poľnohospodársky využívané. Z hľadiska zastúpenia biotopov prevažujú v území neprírodné biotopy (X biotopy, Chytrý 2010). Vonkajšiemu pozorovateľovi sa dotknuté územie javí ako typická kultúrna krajina v blízkosti sídel, s narušenou ekologickou stabilitou prírodných prvkov, vysoko pozmenená činnosťou človeka v území. Z pôvodných lesných spoločenstiev sa zachovali len malé segmenty.

Dotknuté územie a jeho širšie okolie predstavuje súčasť zvlnenej pahorkatiny, na ktorý zo západu nadväzuje málo členitým typ reliéfu pozdĺž rieky Váh a na východe prechádza do mierne zvlnenej pahorkatiny.

Limitom vo vnímaní prvkov a priestoru krajiny je aktuálna horizontálna dohľadnosť zo západnej strany.

Obrázok 2: Situácia na podklade ortofoto, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

METODIKA

Spracovanie hodnotenia vplyvu výstavby rodinných domov v rozvoľnenej štruktúre v sektore 1, 2 a 3 v katastrálnom území Koplotovce na krajinný ráz vychádza z typológie krajiny (Löw, Míchal, 2003) a zjednodušeného metodického postupu "Posouzení vlivu navrhované stavby,

činnosti alebo zmeny využitia územia na krajinný ráz, tzv. metóda priestorové a charakterové diferenciácie územia" autorov Vorla, Bukáčka, Matějky, Culka a Skleničky (2004).

Táto metodika zavádza postupy, ktoré využívajú metódy používané v architektonickej a krajinárskej kompozícii, využíva štandardizované kroky hodnotenia a objektivizované, všeobecne prijímané súdy. Metóda posúdenia vplyvu navrhovaného zámeru na krajinný ráz vychádza z princípu ochrany takých charakteristík, znakov a hodnôt krajinného rázu, ktoré sú výraznými atribútmi prírodnej, a estetickej kvality krajiny a z eliminácie vplyvov túto kvalitu znižujúcich. Ďalšie princípy metódy spočívajú v rozložení celkového problému hodnotenia na čiastkové, samostatne riešiteľné kroky. Snahou je teda subjektivitu hodnotenia rozčleniť na rad drobných rozhodnutí a eventuálne nepresností a odchýlky, vyplývajúce z viac či menej subjektívnych pohľadov, takto eliminovať. Rozloženie problému sa štandardne vykonáva:

- priestorovou a charakterovou diferenciáciou – rozložením na charakterovo homogénne časti krajiny – oblasti krajinného rázu (označované tiež ako základné krajinné celky, charakteristické krajinné celky atď.) a miesta krajinného rázu (označované tiež ako dotknuté krajinné priestory, čiastkové krajinné priestory atď.)
- identifikáciou znakov a hodnôt prírodnej, kultúrnej a historickej charakteristiky krajinného rázu v oblastiach a miestach krajinného rázu
- posúdením miery vplyvu navrhovaného zámeru na identifikované znaky a hodnoty.

Výstupom posúdenia je potom záver, v ktorom sa konštatuje miera zásahov navrhovaného zámeru do:

- prírodných, kultúrnych alebo historických charakteristík
- prírodných a estetických hodnôt
- chránených území (CHÚ)
- kultúrnych dominánt
- harmonického merítka a vzťahov

Konfliktnosť zásahov je daná intenzitou zásahov do jednotlivých znakov krajinného rázu, významom, prejavom a cennosťou týchto znakov.

KRAJINNÝ RÁZ (KR)

V medzinárodnom kontexte je krajinný ráz definovaný ako prírodná, kultúrna a historická hodnota krajiny. Krajinný ráz predstavuje hodnotu toho, čo v krajinnom obraze vnímame ako významné zložky (prvky, črty) krajiny. Krajinný ráz je hodnotením vzácného a významného obsahu krajiny. Predstavuje syntézu a synergický súbor vizuálnych, obsahových a významových atribútov reprezentatívnych znakov krajiny. Axiologické hodnotenie znakov a súboru znakov krajiny umožňuje výroky o hodnote krajiny, respektíve jej častí.

V súčasnej dobe neexistuje jednotná záväzná metodika pre hodnotenie krajinného rázu. Posudzovanie zásahu do krajinného rázu je operatívnym nástrojom používaným pri ochrane prírody a krajiny. Zaoberá sa vplyvom stavby či iného zásahu v krajine na jej krajinný ráz. Vyhodnocuje veľkosť ovplyvneného miesta krajinného rázu, ktoré bolo vymedzené pomocou základných a nadradených krajinných celkov a mierou narušenia jeho typických znakov. Teda aj vplyvu na jeho existujúcu mieru zachovanosti.

Základným východiskom pre hodnotenie možného ovplyvnenia krajiny sú parametre viditeľnosti. Pre analýzu viditeľnosti sú dôležité tzv. kritické miesta pohľadu, tj miesta odkiaľ sa uplatňuje najviac stavieb v krajinskej scenérii.

Analýzy viditeľnosti sú vykonávané nad digitálnym modelom terénu a terénnym šetrením.

Tabuľka 1: Zóny viditeľnosti (Sklenička et Vorel, 2009)

Zóna	Polomer okruhu viditeľnosti	Charakteristika zóny
Silná viditeľnosť	0–1,5 km	Priestor, kedy stavba bude veľmi dobre viditeľná a rozlíšiteľná od ostatných prvkov krajiny
Zreteľná viditeľnosť	1,5-3 km	Okruh bezprostredného pôsobenia stavby, okruh potenciálnej dobrej viditeľnosti stavby, stavba sa uplatňuje v krajinnom obraze zreteľne a jednoznačne. Čiastočne môže byť potlačená, alebo jej prejav ovplyvnený či zmiernený inými prevažne väčšími prvkami obrazu
Dobrá viditeľnosť	3-5 km	Okruh odkiaľ sa už stavba nebude tak výrazne uplatňovať v krajinnom obraze, viditeľná ale bude a jej prejav na priamom pohľade bude zmiernený inými prvkami krajinného obrazu
Slabá viditeľnosť	5-10 km	Okruh odkiaľ sa už stavba príliš neuplatňuje v krajinnom rámci a je len ťažko rozlíšiteľná v krajine voľným okom, za ideálnej viditeľnosti môže byť mierne nápadná

TERMINOLÓGIA

V texte môže byť pracované s nasledujúcimi charakterizovanými pojmami (Vorel a kol.):

estetická hodnota krajiny je vyjadrením prírodných a kultúrnych hodnôt, harmonického merítka a vzťahov v krajine; predpokladom vzniku estetickej hodnoty sú subjektívne vlastnosti pozorovateľa, objektívne okolnosti pozorovania a objektívne vlastnosti krajiny (skladba a formy priestorov, konfigurácia prvkov, štruktúra zložiek);

harmonické merítko krajiny vyjadruje také členenie krajiny, ktoré zodpovedá harmonickému vzťahu činností človeka a prírodného prostredia; z hľadiska fyzických vlastností krajiny sa jedná o súlad merítka celku a merítka jednotlivých prvkov;

harmonické vzťahy v krajine vyjadrujú súlad činností človeka a prírodného prostredia (absencia rušivých javov), trvalú udržateľnosť používania krajiny, harmonický súlad jednotlivých prvkov krajinskej scény;

historická charakteristika krajinného rázu je špecifickou súčasťou kultúrnej charakteristiky a spočíva v súvislostiach kultúrnych a prírodných charakteristík oblasti či miesta; historická charakteristika je kľúčová pre pochopenie logiky vzťahov medzi prírodnými vlastnosťami krajiny, jej využívaním vzhľadom na ich trvalú (dlhodobú) udržateľnosť; môže niesť stopy významných historických udalostí;

kultúrna charakteristika krajinného rázu je daná spôsobom využívania prírodných zdrojov človekom a stopami, ktoré v krajine zanechal;

krajinná scéna – pri pozorovaní z rôznych miest krajiny vnímame tzv. krajinnú scénu; krajinnú scénu vnímame staticky (napr. ako pohľad z významného bodu krajiny) alebo dynamicky (ako sled pohľadov z rôznych miest trasy priechodu krajinou); krajinná scéna je nositeľom estetických hodnôt, tkvúcich v priestorovom usporiadaní, v neopakovateľnosti a jedinečnosti panorám, v harmonickom meradle a v harmonických vzťahoch krajiny;

krajinná scenéria – čiastkové priestory a partie krajiny vytvárajú v krajinskej scéne odlišné a špecifické krajinné scenérie;

krajinná zložka – relatívne homogénna ekologická jednotka, je súhrnom prvkov vo vnútri krajiny, má jednotný prejav a vyznačuje sa rovnakou funkciou; veľkosťou relevantné krajinnému meradle (Forman et Godron 1993, upravené);

krajinný prvok je skladobnou jednotkou krajinskej zložky. Je buď prírodný, alebo umelý.

miesto krajinného rázu – časť krajiny relatívne homogénna z hľadiska prírodných, kultúrnych a historických charakteristík a výskytu estetických a prírodných hodnôt, ktoré odlišujú miesto krajinného rázu od iných miest krajinného rázu. Je najmenším hodnoteným priestorom; jedná sa spravidla o vizuálne vymedzený krajinný priestor (konkávny alebo konvexný), ktorý je pohľadovo spojený z väčšiny pozorovacích stanovíšť, alebo o územie typické vďaka svojej výraznej charakterovej odlišnosti.

oblasť krajinného rázu predstavuje krajinný celok s podobnou prírodnou, kultúrnou a historickou charakteristikou odrážajúcou sa v súbore jej typických znakov, ktorý sa výrazne líši od iného celku vo všetkých charakteristikách alebo v nich ktoré z nich a ktorý zahŕňa viac miest krajinného rázu; je vymedzená hranicou, ktorou môžu byť prírodné alebo umelé prvky alebo iné rozhranie meniacich sa charakteristík;

prírodná hodnota je daná kvalitatívnymi parametrami zastúpených ekosystémov vo vzťahu k ich trvalej udržateľnosti, reprezentatívnosťou aktuálnych znakov vo vzťahu k stanovištným podmienkam, priestorovými parametrami, harmonickým charakterom interakcií medzi ekosystémami, výraznými prírodnými dominantami krajiny;

prírodná charakteristika krajinného rázu zahŕňa vlastnosti krajiny určené ako trvalými prírodnými podmienkami, ktorými sú predovšetkým geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické pomery, ako aj aktuálnym stavom ekosystémov.

znak krajinného rázu – jednotlivá časť krajiny, podieľajúca sa na utváraní krajinného rázu. Tieto časti spoločne utvárajú prírodnú, kultúrnu a historickú charakteristiku krajinného rázu.

VYMEDZENIE OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU

Oblasťou krajinného rázu je označovaná tá časť zemského povrchu, kde je možné sledovať jednotu prírodných či kultúrno-historických javov, ktoré môžu tvoriť charakteristické znaky či rysy územia. Odhalenie týchto znakov potom môže byť vodítkom nielen pre definíciu oblasti krajinného rázu, ale aj k možnej (subjektívnej) regionalizácii podľa vyššie uvedených skupín kritérií, a teda nájdanie odlišností medzi jednotlivými oblasťami krajinného rázu. Kritériami na vymedzenie oblasti krajinného rázu môžu byť aspekty fyzickogeografické (morfológia územia, vegetačný kryt či kombinácia týchto a iných zložiek – napr. lesnatá rybníčná krajina), či kultúrno-historické (etnografia, história, hospodárske zameranie, urbanizácia či výskyt väčšieho sídla a jeho spádovosť a i.). Dôležitý aspekt definície oblasti krajinného rázu spočíva v možnosti nájsť širšie kultúrno-historické súvislosti, ktoré môžu byť determinantami podoby

územia a jeho rázu. Územie, v ktorom je predpokladaný vplyv zámeru na krajinný ráz, sa metodicky označuje ako dotknutý krajinný priestor (pozri nasledujúcu kapitolu). Znaký kultúrno-historickej charakteristiky krajinného rázu sa však často viac než ktorékoľvek iné neprekrývajú s takto vymedzeným územím, môžu mať súvislosť s javmi, ktoré nemajú s posudzovaným zámerom alebo jeho okolím bezprostrednú (fyzickú, vizuálnu či inú senzuálnu) väzbu. Pri definícii oblasti krajinného rázu možno takéto súvislosti zaznamenať a v hodnotení zohľadniť.

V tomto prípade môžeme ako oblasť krajinného rázu vymedziť územie, ktoré sa približne zhoduje s geomorfologickým podcelkom¹. Inovecké predhorie (In: Atlas krajiny SR 2002) a vytvára v tomto území logický celok. Dôvodom je, že tento celok najlepšie charakterizuje krajinu.

Vymedzená oblasť krajinného rázu vytvára úzky pás so šírkou iba dvoch až siedmich kilometrov, tiahne sa zhruba od Beckova až po Hlohovec. Tento úzky pás je budovaný dolomitmi a vápencami druhohorného veku (stredný trias), miestami vystupujú vrstvy kremencov, na západnom okraji sú významné aj štvrtohorné spraše. Najvyšším vrcholom tejto časti pohoria je Lazový vrch (545 m) ležiaci východne od Beckova.

Tento úzky pás nemá súvislý hrebeň, je tvorený niekoľkými pomerne plochými chrbtami, ktoré sú oddelené hlbokými dolinami ako je napríklad Kalnická dolina, Hôrčanská dolina, Hrádocká dolina, Priečna dolina a i. Táto časť pohoria má charakter pahorkatiny, len severná časť má charakter vrchoviny. Zo západu obklopuje oblasť Podunajská pahorkatina.

Územie patrí do povodia rieky Váh. Najvýznamnejšími prítokmi Váhu sú riečky Selecký potok, Hôrčanský potok, Kalnický potok, Hrádocký potok a Striebornica.

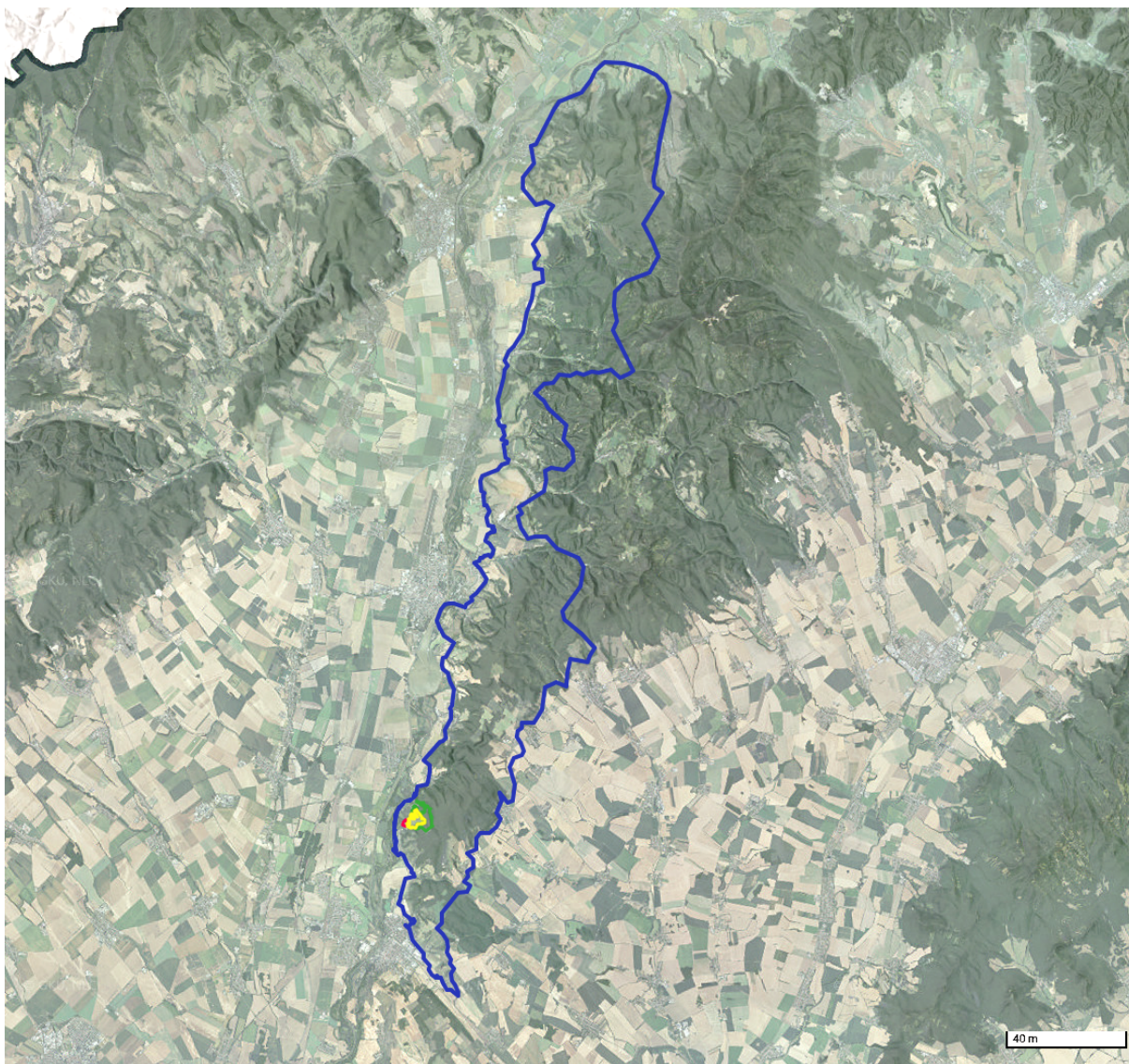
Významné sú aj vodné nádrže, ktoré obvykle slúžia na rekreačné účely. Významné sú ale aj pramene krasové a minerálne. Minerálne pramene sa vyskytujú aj v Koptovciach s teplotou +24 ° C (sírno-uhličitá voda).

Podnebie patrí oblasť do mierne teplej oblasti. S výnimkou vrcholových častí pohoria, ktoré patria do chladnej klimateckej oblasti. Naopak najnižšie partie pohoria patria do teplej klimateckej oblasti. Tomu zodpovedá aj doba, počas ktorej sa udrží snehová pokrývka. Súvislá snehová pokrývka sa udrží po dobu 60 až 140 dní v roku (podľa miesta a polohy), pričom najväčšie množstvo snehu majú obvykle mesiace január a február.

¹ Hodnotená lokalita podľa geomorfologického členenia patrí do Sústavy: Alpsko-himálajská, Pod-sústavy: Karpaty, Provincie: Západní Karpaty, Subprovincie: Vnitřní západní Karpaty, Oblasti: Fatransko-tatranská oblasť, Celku: Považský Inovec

Ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozmedzí 650 až 1 100 mm v závislosti od oblasti, orientácie svahov atď. Najdaždivejšími mesiacmi sú obvykle jún a júl, kedy môže spadnúť až 85 mm zrážok. Naopak najsnežnejšími bývajú mesiace august a september. K nim sa pridáva aj druhá polovica júla. Priemerné júlové teploty sa pohybujú v rozmedzí 13,5 až 19,5 °C, priemerné januárové teploty potom v rozmedzí -6,5 °C až -1,5 °C.

Obrázok 3: Vymedzená OKR (modrou farbou), sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou (zdroj: © ZBGIS)

VYMEDZENIE KRAJINNÉHO PRIESTORU DOTKNUTÉHO VPLYVOM NAVRHOVANÉHO ZÁMERU

Vplyv navrhovaných zámerov na krajinný ráz je vždy obmedzený na určité územie, kde sa prejavujú bezprostredné fyzické vplyvy zámeru na danú lokalitu, alebo kde sa prejavujú vplyvy vizuálne, sluchové alebo čuchové. Také územie označujeme ako dotknutý krajinný priestor (ďalej len DoKP). Vymedzenie DoKP z hľadiska vizuálneho sa vykonáva buď vizuálnymi

bariérami (horizonty terénu, lesných porastov alebo zástavby) alebo sa empiricky stanovujú okruhy potencionálnej viditeľnosti (potencionálnej silnej viditeľnosti, potencionálnej zreteľnej viditeľnosti, potencionálnej dobrej viditeľnosti a potencionálnej slabej viditeľnosti).

Viditeľnosť zámerov zo sídiel a z voľnej krajiny v DoKP je premenlivá. Okrem tvaru reliéfu závisí v sídlach na type a orientácii uličnej zástavby a vo voľnej krajine na existencii porastov vyššej zelene a na vzdialenosti pozorovateľa od zámerov.

Definícia (potenciálne) dotknutého krajinného priestoru ako územia s možným vplyvom na krajinný ráz implicitne vychádza z určenia max. možného vizuálneho (či iného) dosahu posudzovaného zámeru či javu. Táto situácia sa týka posudzovaných zámerov, pretože u nich existuje na vstupe vysoká miera pravdepodobnosti negatívneho ovplyvnenia krajiny.

Plánované zábery sa nachádzajú v poľnohospodársky využívannej krajine severne od intravilánu obce. DoKP má charakter zvlnenej pahorkatiny až plochej vrchoviny.

Zo SV, V a JV strany je územie obklopené lesnými porastmi, hranica DoKP je tu vedená najmä na lesných cestách od Jalšovej chaty cez Bušínovskú roklinu, pod Ovčou skalou, cez Hlboké, Horný háj a Lipník a krajina je z týchto strán úplne uzavretá. Lesné porasty majú druhovú skladbou blízku zväzu *Carpinion betuli*. Dominantnou drevinou je *Quercus petraea*² a *Carpinus betulus*, vtrúsený je *Acer campestre*, *Betula pendula*, *Fagus sylvatica*, *Crataegus* spp., *Rosa canina* agg., *Corylus avellana*, *Cornus sanguinea*, *Betula pendula*, *Pinus sylvestris*. Významne sa šíri invázny *Robinia pseudacacia* a *Populus* spp.

Zo SZ a JZ strany vymedzené DoKP na les nadväzujú drevinové porasty na medziach, drobné remízky a solitérne stromy, čím zaisťujú z týchto strán poloootvorenú krajinu.

Západný smer je charakteristický jemne zvlneným terénom s poľnohospodársky obhospodarovanými blokmi ornej pôdy. Výraznou dominantou tu sú nadzemné vedenia elektrického napätia. Reliéf je celkovo uklonený k západu k rieke Váh. Brehy Váhu lemujú drevinové brehové porasty, ktoré môžeme priradiť k biotopu Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy s porastmi topoľov a vrb ako charakteristických drevín tohto stanovišťa. V podrade rastú nitrofilné druhy ako *Aegopodium podagraria*, *Glechoma hederacea*, *Lamium maculatum*, *Urtica dioica*. V jarnom aspekte prevládajú *Ficaria verna* a *Gagea lutea*. V koryte toku najmä v zátokách, kde pôsobí spätný tlak, alebo na miestach vzdialenejších od riečišťa, kde nie je silný prúd vody môžeme vymapovať spoločenstvo jednoročných rastlín obnažených bahnitých a piesčitých substrátov (biotop 3270 - Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou

² Nomenklatura taxónov cievnatých rastlín zodpovedá Kľíči ke kveteně ČR (Kaplan et al. 2019)

zvázov *Chenopodium rubri* a *Bidentition*). Naplavené sedimenty sú pravidelne obohacované živinami a majú rôznu hrúbku (15 a viac cm) a veľkosť, väčšinou sú však líniové a maloplošné.

Západný smer môžeme teda definovať ako pohľadovo otvorený s plošne najväčším vizuálnym účinkom, ale aj tu so vzrastajúcou vzdialenosťou budú prejavy zámerov významne slabú, stanú sa pohľadovo menej významnou súčasťou krajinnej scény, často zreteľnou iba za vhodných klimatických podmienok a z pomerne malého množstva miest.

Na podklade leteckej snímky je vymedzený DoKP, ktorý predstavuje potenciálny rozsah územia, v ktorom možno uvažovať výraznejšie vizuálne uplatnenie hodnoteného zámeru (Obrázok 4-6).

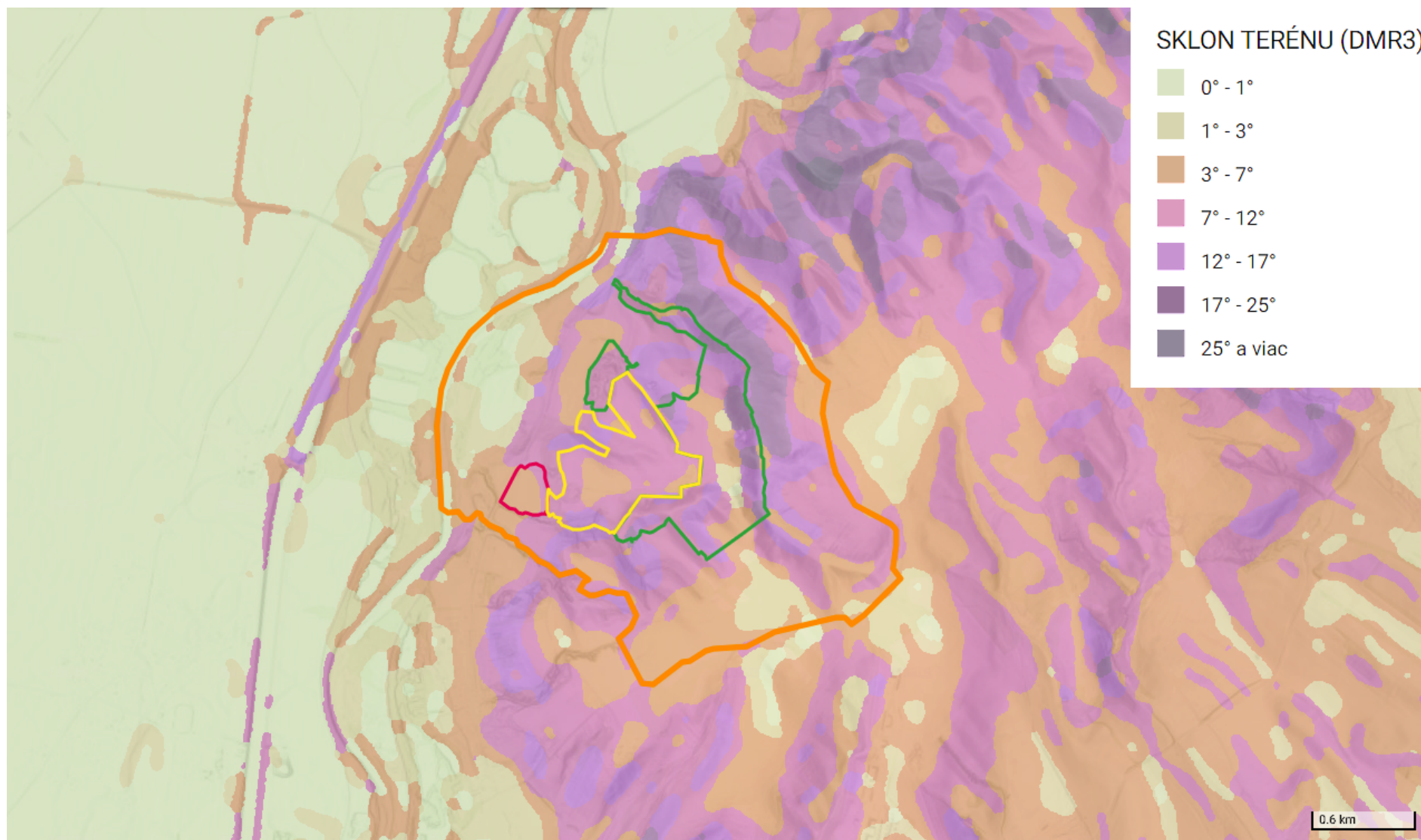
Obrázok 4: Vymedzený DoKP na podklade ortofotomapy (sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou), mapový podklad: © ZBGIS

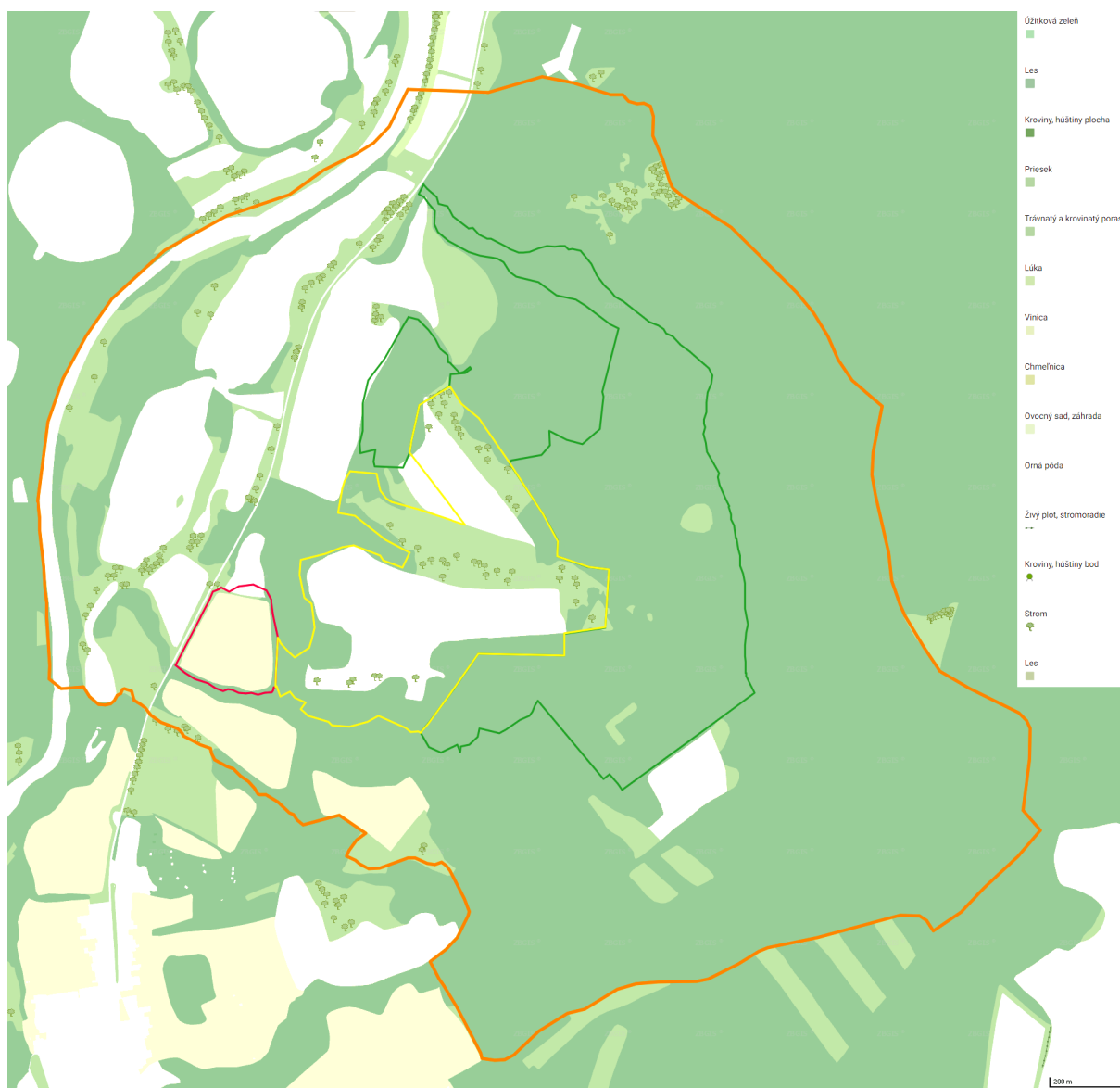
Foto 1: Pohľad na záujmové územie od rieky Váh (súradnice GPS 48°29'19.6"N 17°48'28.9"E a 48°29'17.100"N, 17°48'21.800"E). Podľa pozície pozorovateľa formácie drobných remízok a líniovej brehovej vegetácie uzatvárajú voľný priehľad na záujmové územie. © Foto: S. Čížková

Obrázok 5: Sklon vo vymedzenom DoKP, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

Obrázok 6: Súčasná krajinná štruktúra v DoKP, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

VYMEDZENIE VIDITEĽNOSTI

Reliéf predstavuje limit vo vizuálnom vnímaní krajiny, ktorý definuje, do akej miery je každá priestorová jednotka krajiny výhľadovým a súčasne videným priestorom. Jednotlivé prvky krajinej štruktúry určujú estetický potenciál daného priestoru, resp. ho bariérovo (pozitívne aj negatívne) ovplyvňujú.

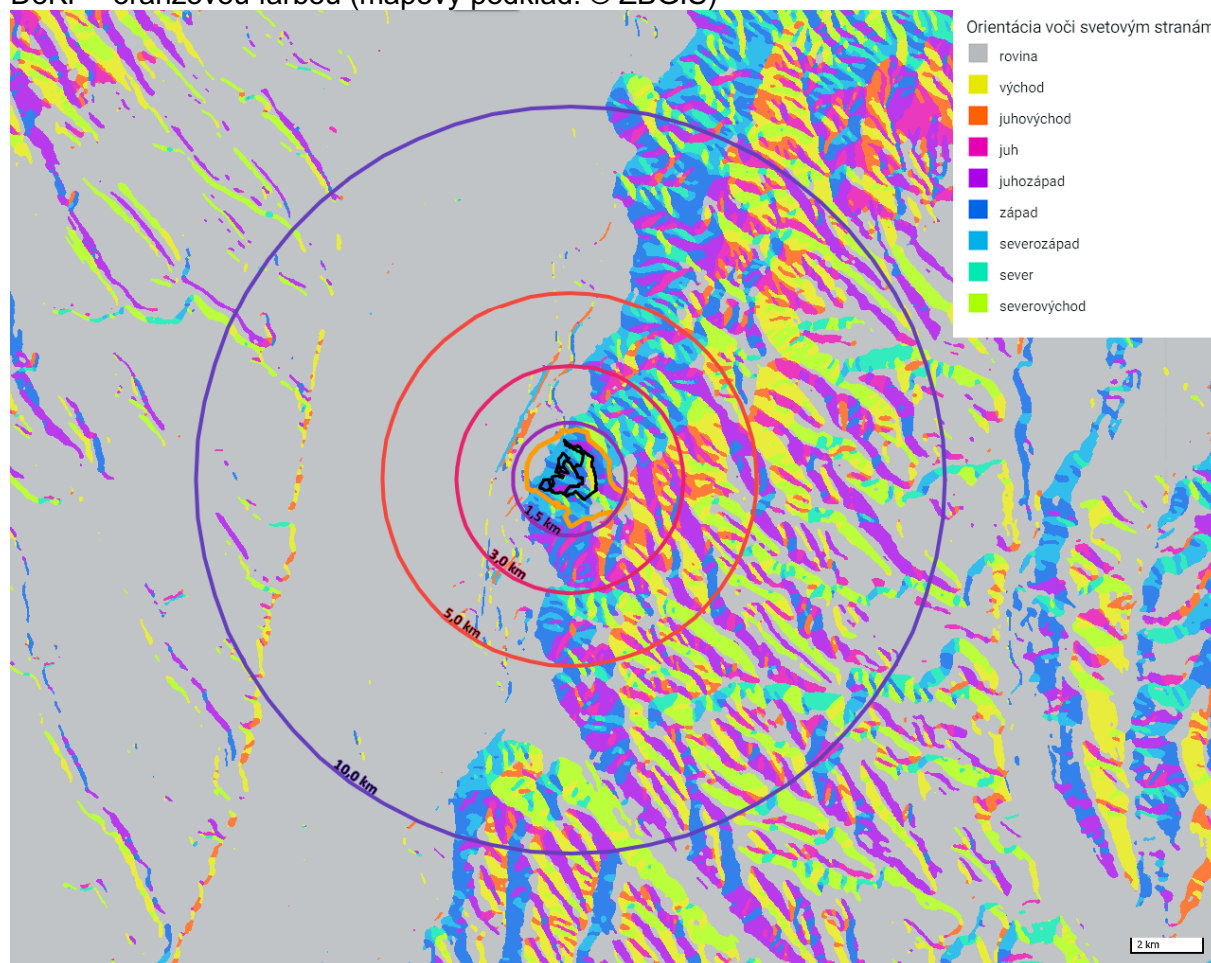
Ďalším limitom vo vnímaní prvkov a priestoru krajiny (ako i navrhovanej činnosti) sú konkrétne poveternostné podmienky a aktuálna horizontálna dohľadnosť v území.

Pri empirickom stanovení okruhu viditeľnosti (potencionálne silné až zreteľné viditeľnosti 0-3 km, potencionálne dobrej viditeľnosti 3-5 km a potencionálne slabej viditeľnosti 5-10 km,

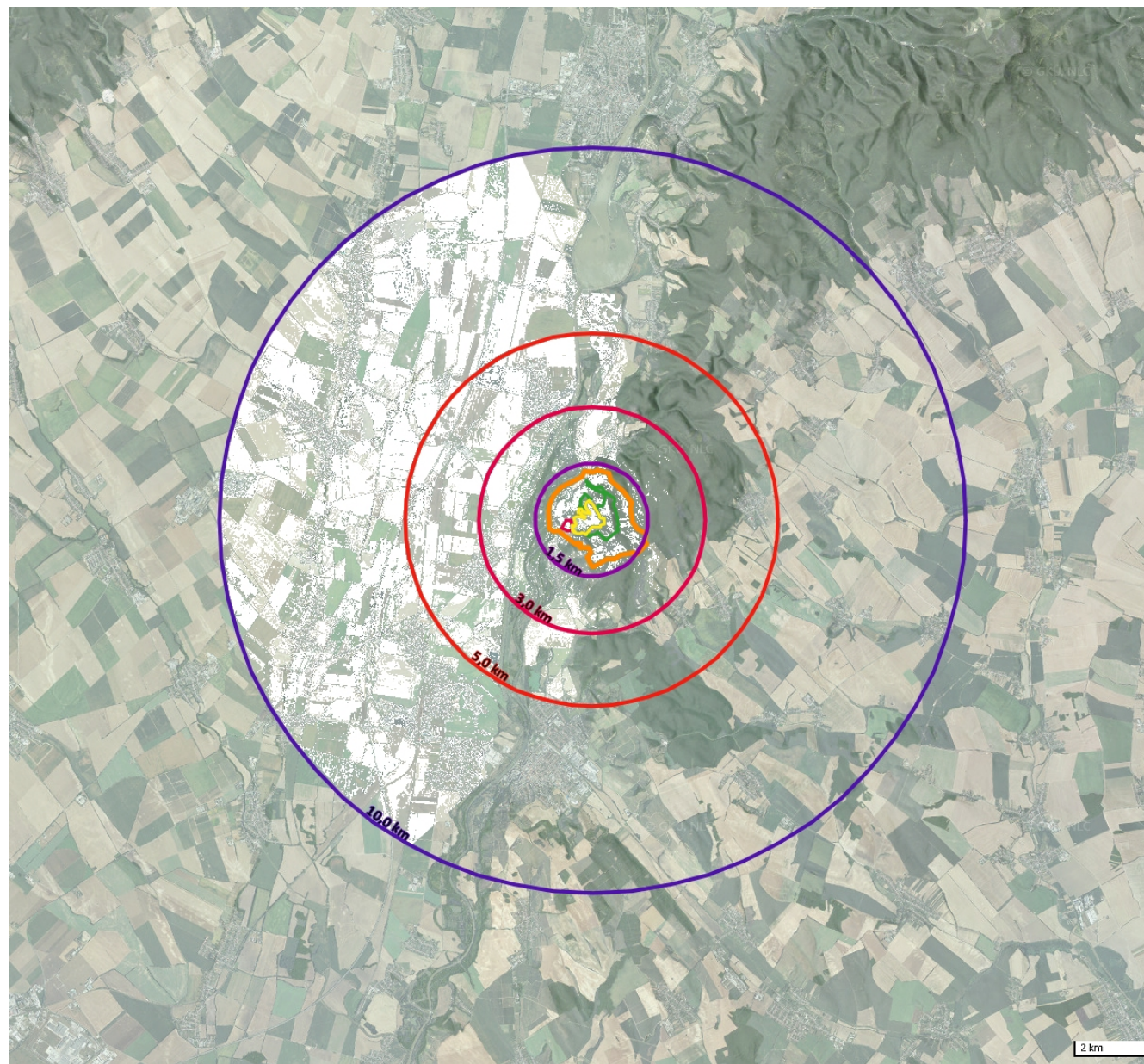
tabuľka 1, str. 11), obrázok 7, 8, je pravdepodobné, že vzhľadom na lokáciu navrhovaných zámerov - svah so Z expozíciou (sektor 1), Z, SZ, JZ, J, SZ, okrajovo V expozíciou (sektor 2) a so S, J, JV, SV, V, JZ, SZ a Z expozíciou (sektor 3) - bude zo Z strany viditeľný až do okruhu potenciálnej slabej viditeľnosti (5–10 km). Zo SV, JV a V strany bude zámer viditeľný iba v okruhu silnej viditeľnosti (0-1,5 km) iba z bezlesích plôch, zo SZ a JZ strany bude viditeľný v okruhu zreteľnej až dobrej viditeľnosti (1,5 km -5 km) z bezlesích plôch a z priklonených bezlesích svahov.

Pre vnímanie diaľkových kulís je významné, ako je potenciál vizuálneho uplatnenia priehľadný. Ako úplne nepriehľadné budú nielen uzavreté lesné celky so zapojeným porastom stromov, ale aj časti otvorenej plochy, ktoré sú vzhľadom na polohovú expozíciu plánovaných zámerov v ich pohľadovom tieni. So vzrastajúcou vzdialenosťou sa vplyv zámeru bude tiež výrazne znižovať a plánovaná zástavba nebude predstavovať dominantný prvok. V okruhu dobrej až slabej viditeľnosti budú viditeľné iba západným smerom. Vzhľadom na optické bariéry v podobe zástavby a vyrastenej zelene nebude mať výrazné vizuálne uplatnenie. Bude viditeľný iba za vhodných klimatických podmienok a z niekoľko málo miest. Nevznikne nová pohľadová dominanta, ktorá by sa prejavila v diaľkových pohľadoch.

Obrázok 7: Orientácia voči svetovým stranám, sektor 1, 2, 3 – čiernou farbou, vymedzený DoKP - oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

Obrázok 8: Vymedzenie rozsahu krajinného obrazu zasiahnutého navrhovanou činnosťou, analýza potenciálnej viditeľnosti – bielou farbou, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

Obrázok 9: Situácia výhľadových bodov, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

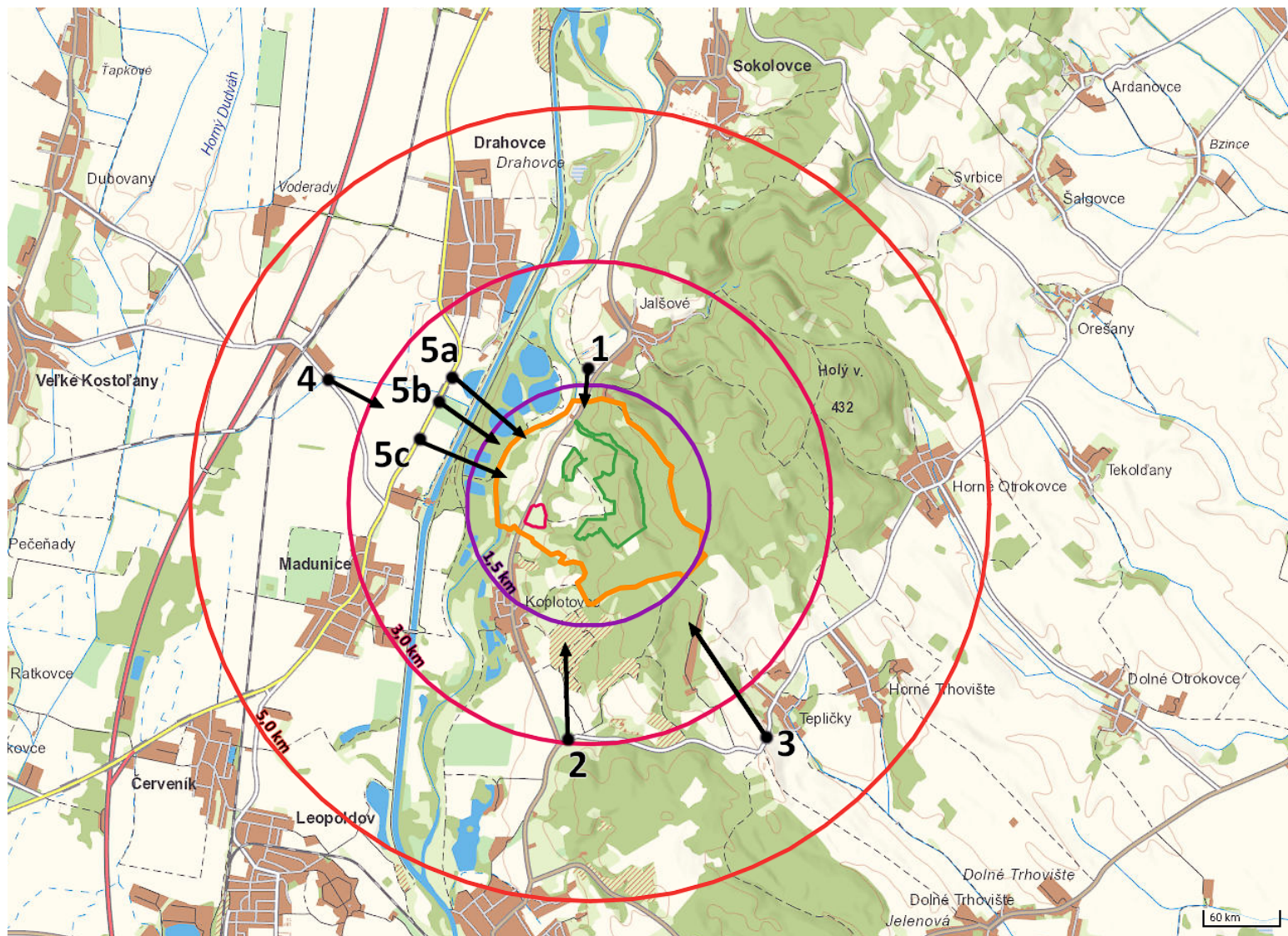

Foto 2: Viac vzdialené pohľadové miesta. Plánovaná výstavba nebude tvoriť dominantný prvok a pohľadovo bude menej významnou súčasťou krajinnej scény. © Foto: S. Čížková

1. poľná cesta k rieke Váh južne od obce Jalšové, vzdušná vzdialenosti cca 1 600 m (GPS 48°30'12.7"N 17°49'15.1"E)

2. križovatka Koplotovce-Tepličky-Hlohovec, vzdušná vzdialenosti cca 3 000 m (GPS 48°27'42.4"N 17°49'02.8"E)

3. cesta pri kríži v J časti obce Tepličky, vzdušná vzdialenosti cca 4 000 m (GPS 48°27'42.7"N 17°51'04.4"E)

4. Madunice, Kostolánska ulice pri okraji zástavby, vzdušná vzdialenosti cca 3 500 m (GPS 48°30'08.2"N 17°46'35.6"E)

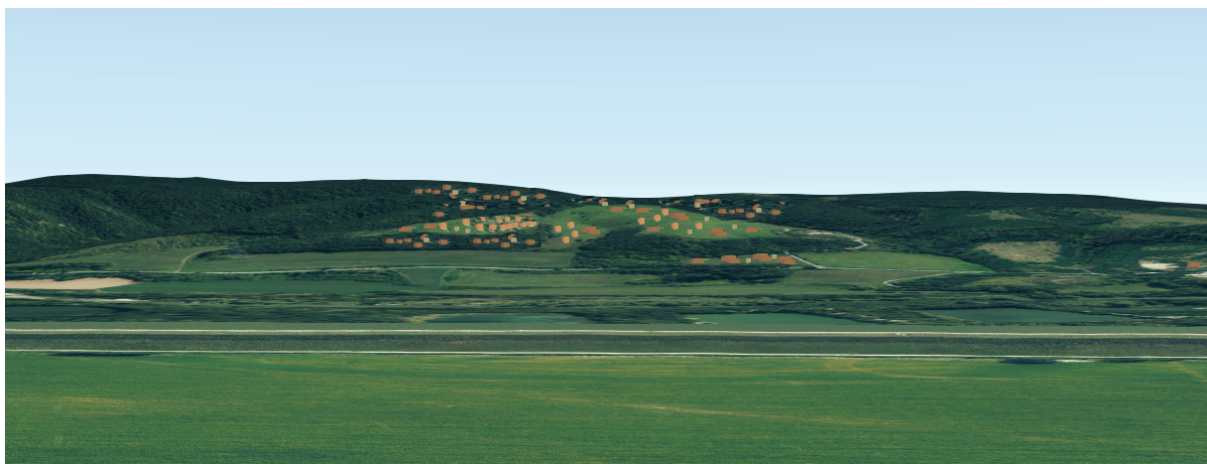

- 5a, 5b, 5c južne obce Drahovce na ceste v smere Madunice, vzdušná vzdialenosti cca 2 000 m (GPS 48°30'09.4"N 17°47'50.8"E, 48°29'59.6"N 17°47'43.2"E a 48°29'44.6"N 17°47'31.4"E)

Obrázok 10: Vizualizácia plánovaného zámeru južne obce Drahovce na ceste v smere Madunice, vzdušná vzdialenosť cca 2 000 m

IDENTIFIKÁCIA ZNAKOV A HODNÔT KRAJINNÉHO RÁZU V DOKP

OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

PAMÄTNÉ STROMY

V DoKP zámeru nie je vyhlásené chránené stromy.

Najbližšie pamätné stromy sa nachádzajú južne od DoKP v parku v Hlohovci. – **Borovica v Zámockej záhrade v Hlohovci** (evidenčné č. štátneho zoznamu – S 460) a **Platan v Zámockej záhrade v Hlohovci** (evidenčné č. štátneho zoznamu – S 461).

Dôvod ochrany borovice: Vzhľadom na svoj vek, ekologickú, krajínovú a estetickú funkciu je mimoriadne významný strom v okrese Hlohovec. Význam ochrany: estetický.

Dôvod ochrany platanu: Vzhľadom na svoj vek je to strom ekologicky, krajínovú a esteticky významný. Význam ochrany: kultúrny, krajínársky a estetický

CHRÁNENÉ ÚZEMIA

DoKP zámeru nie je súčasťou a ani nezasahuje do osobitne chráneného územia a ochranného pásma.

Najbližšie chránené územie sa nachádza južne - prírodná rezervácia (ďalej len PR) Sedliská (evidenčné číslo: 149). Predmetom ochrany je ochrana xertermných porastov stepného charakteru s bohatým výskytom poniklecov (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*, *P. vulgaris* subsp. *grandis*) v sprievode ďalších významných teplomilných druhov živočíchov a rastlín na vedeckovýskumné a kulturno-náučné ciele. PR je súčasne zaradená medzi územia európskeho významu ako SKUEV0175 Sedliská.

Foto 3: Jarný aspekt v PR Sedliská a SKUEV0175 Sedliská, dominantným *Adonis vernalis*.
© Foto: S. Čížková

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU

V území DoKP sa nachádza územie európskeho významu – **SKUEV0852 Váh pri Hlohovci**. Prírodné koryto Váhu so zachovanými meandrami a tvorbou naplavenín v litorálnej zóne. Staršie štrkové lavice a eróznou činnosťou vody narušované brehy toku sú porastené vegetáciou zväzu *Chenopodion rubri* a *Bidention*, bylinnými lemovými spoločenstvami a vrbovými krovínami. Štrkoviská, ktoré vznikli premiestňovaním koryta toku a po vyťažení štrku zaplavené vodou poskytujú vhodné podmienky pre existenciu spoločenstiev typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*. Druhy, ktoré sú predmetom ochrany – *Aspius aspius*, *Romanogobio albipinnatus*.

Obrázok 11: Mapa ochrany prírody (CHS, VZCHÚ, MZCHÚ, ÚEV) v DoKP, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © KIMS)

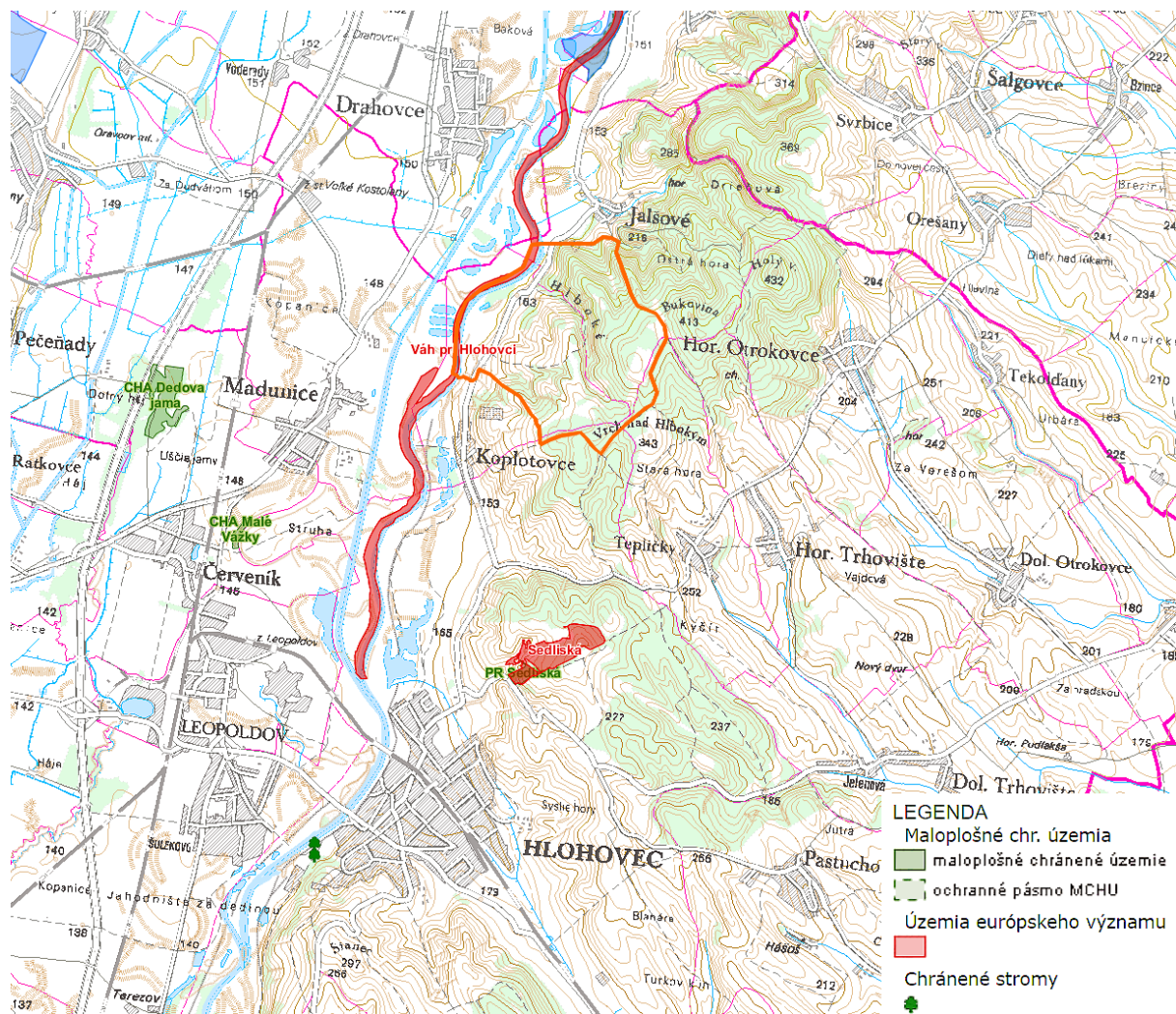

Foto 4: SKUEV0852 Váh pri Hlohovci. © Foto: S. Čížková

PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfologické členenie DoKP náleží do dvoch podcelkov Dolnovážska niva (menšia časť na západnom okraji) a Inovecké predhorie. Tieto jednotky okrem špecifických geomorfologických pomerov zároveň odzrkadľujú odlišné geologické pomery, následne aj biotické a často aj mikroklimatické či hydrologické pomery.

Prehľad geomorfologických jednotiek:

Sústava: Alpsko-himalájska

Podsústava: Karpaty

Provincia: Západní Karpaty

Subprovincia: Vnitřní západní Karpaty

Oblasť: Fatransko-tatranská oblasť

Celok: Považský Inovec

Podcelok: Inovecké predhorie

Sústava: Alpsko-himalájska

Podsústava: Panónska panva

Provincia: Západopanónska panva

Subprovincia: Malá Dunajská kotlina

Oblasť: Podunajská nížina

Celok: Podunajská pahorkatina

Podcelok: Dolnovážska niva

Základnú morfoštruktúru podcelku Dolnovážska niva predstavujú mierne diferencované morfoštruktúry s reliéfom zvlnených rovín, ktorý prechádza do reliéfu nív a rovín (v úseku za riekou Váh). Dominantným tvarom reliéfu sú úpätné a medzivalové depresie a recentné agradačné valy a ich osi. Na geologickej stavbe Dolnovážska niva zájmového území sa zúčastňujú íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence, tufity, ktoré vznikli vo vrchnom miocén – pliocéne (geologická jednotka neogén). Vo veku panón – pont sa tu formovali vápnité íly, prachy, piesky, štrky až zlepenice, sloje lignitu, sladkovodné vápence, tufy (geologická jednotka neogén).

Považský Inovec je 48 km dlhý s premenlivou šírkou 15 až 25 km. Pohorie je najmohutnejšie vo svojej severnej časti, susediacej so Strážovskými vrchmi, ktorej dominuje najvyšší vrch Inovec (1042 m). Smerom na juh pozvoľna klesá do Podunajskej nížiny, ktorá ho obklopuje. Geomorfologicky sa delí na Vysoký Inovec (Inovec 1042 m), Nízky Inovec (Bezovec 743 m), Krahulčie vrchy (Marhát 748 m) a Inovecké predhorie (bez výrazných vrcholov, na východ od Beckova 550 m).

Inovecké predhorie predstavuje znížený výbežok pahorkatinného reliéfu smerom k Hlohovcu. V pohorí prevláda mierne až stredne rezaný reliéf s relatívnymi výškami 101–310 m. Na menej odolných horninách vznikli eróziu depresie a kotliny.

Na geologickej stavbe Inovecké predhorie v záujmovej lokalite sa zúčastňujú hlavne gutensteinské vápence, ramsauské, hlavné a wettersteinské dolomity, reiflingské vápence, ktoré sa formujú vo veku stredný – vrchný trias (Geologická jednotka Mezozoikum Vnútných Karpát) a vytvárajú hladký vyrovnaný reliéf. Popri týchto horninách sa vyskytujú ešte v

západnej časti lokality vápence, dolomity, bridlice, pieskovce (Geologická jednotka Mezozoikum Vnútorých Karpát, vrchný trias), vápnité íly, prachy, piesky, štrky až zlepenice, sloje lignitu, sladkovodné vápence, tufy (Geologická jednotka Neogén, panón – pont).

Pre územie Slovenska boli vymedzené tri základné klimatické oblasti: teplá, mierne teplá a chladná. Základné charakteristiky, ktoré boli pre vymedzenie použité sú priemerné zrážkové úhrny vo vegetačnom období (apríl-september), zrážkové úhrny prevyšujúce v priemere 105 mm za zimné obdobie (december-február), priemerná teplota vzduchu vo vegetačnom období a hodnoty priemernej rýchlosti vetra tiež vo vegetačnom období.

Podľa klimatickej regionalizácie Slovenska leží väčšia východná časť DoKP v teplej klimatickej oblasti, horská klíma 7, a menšia západná časť spadá do prevažne teplej, nížinnej klímy 2, vid'. tabuľka.

Tabuľka 2: Charakteristika klimatických oblastí

Klimaticko-geografický subtyp	teplá	prevažne teplá
Klimaticko-geografický typ	horská klíma	nížinná klíma
Kód klimaticko-geografického typu	7	2
Dolný interval amplitúdy priemerných mesačných teplôt °C	21	21,5
Dolný interval priemerných januárových teplôt °C	-5	-4
Dolný interval priemerných júlových teplôt °C	19,5	18,5
Dolný interval ročného úhrnu zrážok v mm	600	650
Horný interval amplitúdy priemerných mesačných teplôt °C	23	24
Horný interval priemerných januárových teplôt °C	-2	-1,5
Horný interval priemerných júlových teplôt °C	17,5	19,5
Horný interval ročného úhrnu zrážok v mm	800	700

FYTOGEOGRAFICKO-VEGETAČNÉ ČLENENIE

Najväčšia časť DoKP patrí do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpatium occidentale*), obvod predkarpatskej flóry (*Preacarpaticum*), okres 11 Považský Inovec.

V porovnaní s panónskou oblasťou má oblasť horský až vysokohorský charakter. Veľká pestrosť fyzickogeografických podmienok podmienila značnú diferenciáciu flóry (preto je obvod *Preacarpaticum* rozdelený do piatich podobvodov).

Prevažuje dobová zóna, horská podzóna, kryštálicko-druhohorná oblasť, vegetačný stupeň kolinný, hlavná drevina je dub a často sa vyskytuje hrab.

Menšia časť na východe spadá do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvod európskej xero-térmnej flóry (*Eupannonicum*), okres 6 Podunajská nížina, kde nájdeme rastliny, ktoré sú teplomilné.

Prevláda dobová zóna, nížinná podzóna, pahorkatinná oblasť, vegetačný stupeň kolinný, hlavná drevina je dub a často sa vyskytuje hrab. Pováčšine je odlesnený a premenený na pole.

Hranice medzi oblasťami *Carpaticum occidentale* a *Pannonicum* nie sú v DoKP úplne ostré.

KULTÚRNO-HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA A JEJ ZNAKY

Kultúrna a historická charakteristika DoKP odráža prítomnosť človeka v krajine. Človek vždy vyvíjal snahu o zvelebenie svojho okolia, zdokonalenie svojich životných podmienok či rozvoj svoj vlastný (spoločenský). Pohnútky, ktoré ho k tomu viedli, boli často rýdzo utilitárne, avšak často prospešné aj do ďalších vekov. Odrazy ľudskej činnosti sú v krajine často prítomné dodnes a ďalej pretrvávajú, iné sa naopak vytrácajú. Podobne ako v prípade fyzickogeografických pomerov, ktoré vytvárajú previazaný komplex prírodných podmienok, tak aj jednotlivé doklady prítomnosti človeka v krajine nevystupujú nezávisle, ale sú tesne previazané. Tieto súvislosti presahujú ďaleko horizont ľudskeho života a určite aj fyzický priestor, ktorému sa venuje táto štúdia.

Obec Koplotovce leží 5,5 km severne od Hlohovca nad údolnou nivou Váhu, na ľavobrežných riečnych terasách dotýkajúcich sa južných svahov pohoria Považský Inovec.

Centrálna časť obce leží v nadmorskej výške 165 m n. m. Osídlenie sa vyvinulo pozdĺž staršej obchodnej cesty, pri brode cez rieku Váh a v blízkosti vyvieracky sírnatých prameňov.

Prvá písomná zmienka o obci sa nachádza v Zoborskej listine z roku 1113.

Vlastnícky bola rozdelená na dve časti, kde jedna časť patrila kastelánom hradu Hlohovec a druhá benediktínskemu opátstvu sv. Hypolita v Nitre. Ďalšia zmienka o obci je z roku 1185, v testamente šľachtica Stojslava, ktorý padol v boji za záujmy uhorského kráľa Belu III. Rozdelenie obce na dve časti pretrvalo až do druhej polovice 13. storočia. Pri metácii Hlohovca roku 1275 bola stále rozdelená na južnú a severnú časť. Kým južná časť patrila Abovmu synovi Ernegovi (Eurnough), severná spolu s dvoma ostrovmi na rieke Váh zoborskému konventu sv. Hypolita. Od roku 1330 sa celá obec dostala do rúk miestnym zemanom. V závere 16. storočia patrila Štefanovi Czoborovi. Z roku 1593 sa zachovala zmienka o koplotovskom kaštieli, v ktorom ťažko chorý Czobor spísal testament a celý svoj majetok odkázal manželke rod. Révayovej. Roku 1613 získal obec spolu s opevneným kaštieľom Tomáš Gosztonyi. Roku 1663 bola v majetku grófa Nádašdyho. V októbri toho istého roku, kaštieľ ležiaci pri miestnom brode cez rieku Váh, zaujali Turci a vypálili ho. Túto skutočnosť zachytáva mapa okolia

Leopoldova z roku 1668. Kaštieľ v ňom nesie pomenovanie „Scheite“, čo zrejme súvisí s pôvodnou staršou stavbou z netrvanlivých materiálov, ktorá na tomto mieste stála skôr.

Obec neskôr vlastnili viaceré zemianske rody, poslednými majiteľmi veľkostatku bola rodina Frideczy. Obyvatelia sa venovali v prevažnej miere vinohradníctvu a poľnohospodárstvu, v 19. storočí tu bola rozšírená ťažba kameňa a štrku a v majeri Čanadov chov oviec. Prirodzená vyvieračka geotermálneho prameňa sa pôvodne využívala na namáčanie konopí.

Na severnom okraji katastra Koplotoviec sa v stredoveku vyvinula ďalšia osada Čanadov (Chened), spomínaná k roku 1393 ako majetok magistra Mikuláša Konta z Iloku a jeho dedičov. Keďže aj dnes ide o jedno katastrálne územie, nie je vylúčené, že Čanadov bol pôvodne neznámou severnou časťou osady Koplotovce, ktorá bola do konca 1. tretiny 14. storočia vo vlastníctve zoborského opátstva. Roku 1525, keď ju získali do držby Thurzovci sa spomína už len ako majer. Po ničivej povodni Váhu roku 1673 majer zanikol, pričom na jeho mieste vztýčili sochu sv. Jána Nepomuckého. V 19. storočí rodina Frideczy postavila v Čanadovskej pustatine nový majer.

Súčasný erb Koplotoviec vychádza zo staršej pečate odtlačenej na urbáriálnych dokumentoch z roku 1781. Na pečati bez nápisu je zobrazená osemlistá ruža. Okrem nej je známa i druhá obecná pečať, na ktorej je vyobrazený vinič s doplnkami. V kruhopise je nápis KAPLAT ANNO 1784. Obec Koplotovce si napokon osvojila znak zo staršej pečate, pričom súčasný erb tvorí striebrolemovaná dvojité striebrostromá listová ružica, vonkajšia strieborná, vnútorná červená.

V záujmovom území zaznamenáme pri ceste božie muky. V najbližšom okolí DoKP v obci Koplotovce sa nachádza kostol Navštívenia Panny Márie, Frídeský kaštieľ. V zóne silnej až dobrej viditeľnosti (0-5 km) sa nachádzajú kostol Ducha svätého v Jalšové, kostol svätého Martina v obci Drahovce, kostol svätého Imricha a Kaštieľ v obci Horné Otrokovce, kostol svätého Bartolomeja v obci Horné Trhovište, kostol Sedembolestnej Panny Márie v Teplíčkách, kostol Narodenia Panny Márie v obci Madunice.

Prakticky vo všetkých obciach sa nachádzajú sakrálne pamiatky - kaplnky, sochy, božie muky, pamätníky, pomníky, kríže, stĺpy kultúrneho významu, vidiecke domy a pod.

Obrázok 12: Prehľad významnejších kultúrnych pamiatok pre širšie okolie plánovaného zámeru (v potenciálnej silnej až dobrej viditeľnosti 0-5 km). Mapový podklad: © ZBGIS

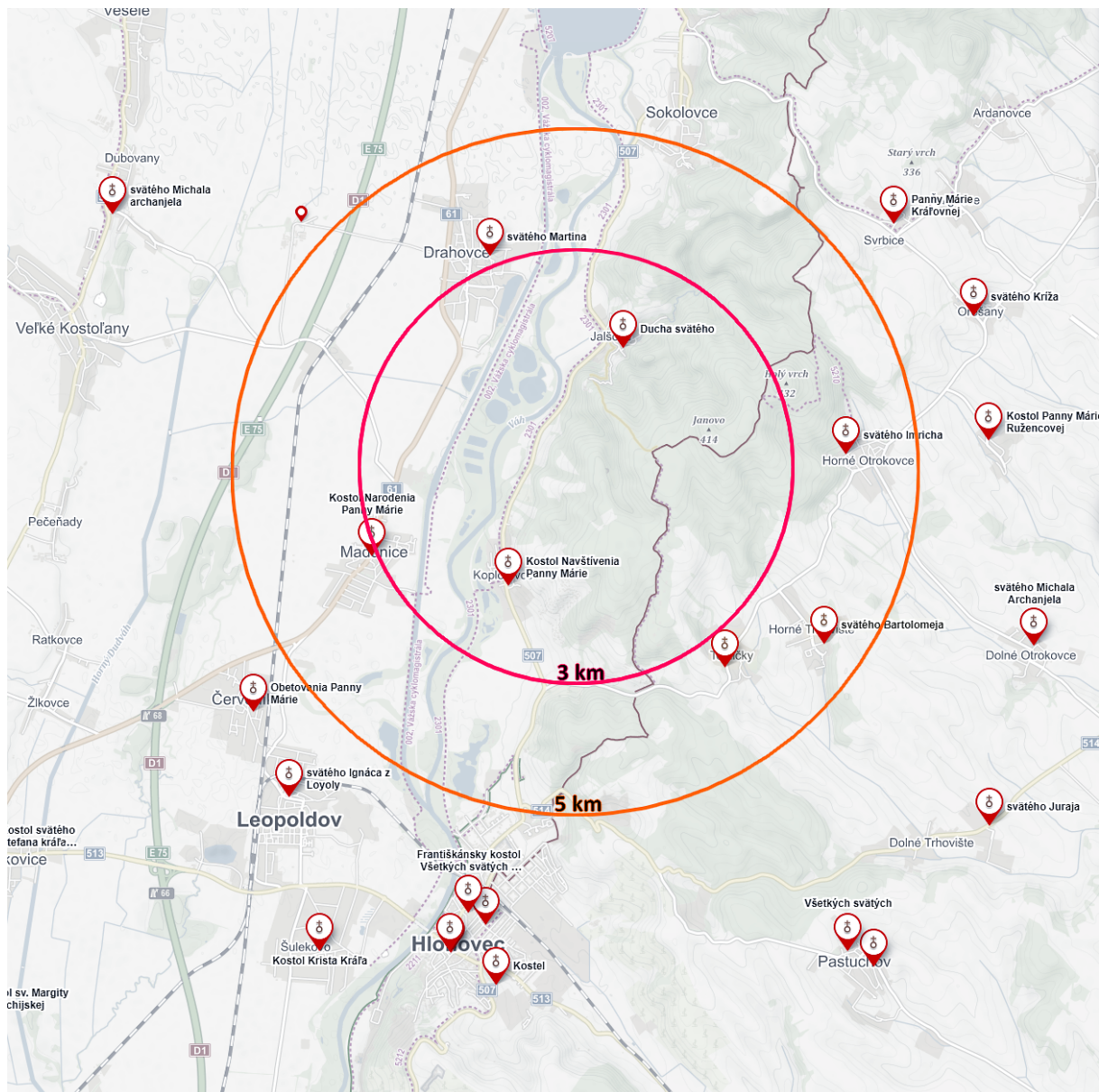

Foto 5: Kostol Navštívenia Panny Márie v obci Koplotovce. © Foto: S. Čížková

Foto 6: Kostol Narodenia Panny Márie v obci Madunice. © Foto: S. Čížková

Pôvodný charakter niektorých obcí v zóne silnej až dobrej viditeľnosti je však narušený novými stavbami postavenými v povojnovom období, ktoré nerešpektujú hmotu a meradlo pôvodnej zástavby. Patria medzi ne predovšetkým poľnohospodárske areály, ktoré sú v niektorých prípadoch v chátrajúcom stave a stierajú pôsobenie kostolov a iných historických stavieb.

Ďalším negatívnym znakom krajiny je jej výrazne poľnohospodársky charakter s absenciou zelene, vedenie vysokého napätia s indiferentným prejavom, ktoré sú bežnou a nutnou súčasťou krajiny, avšak môžu dávať do pozadia estetické pôsobenie niektorých ďalších znakov krajiny, ruderálne vegetačné spoločenstvá, dopravné koridory, výsadby nepôvodných kultivarov topoľov v krajine (*Populus nigra 'Italica'*, *Populus x canescens*, *Populus x canadensis*) a invázneho agátu (*Robinia pseudacacia*), cesty, spevnené cesty, železnice.

Foto 7: Vedenie vysokého napätia s indiferentným prejavom. © Foto: S. Čížková

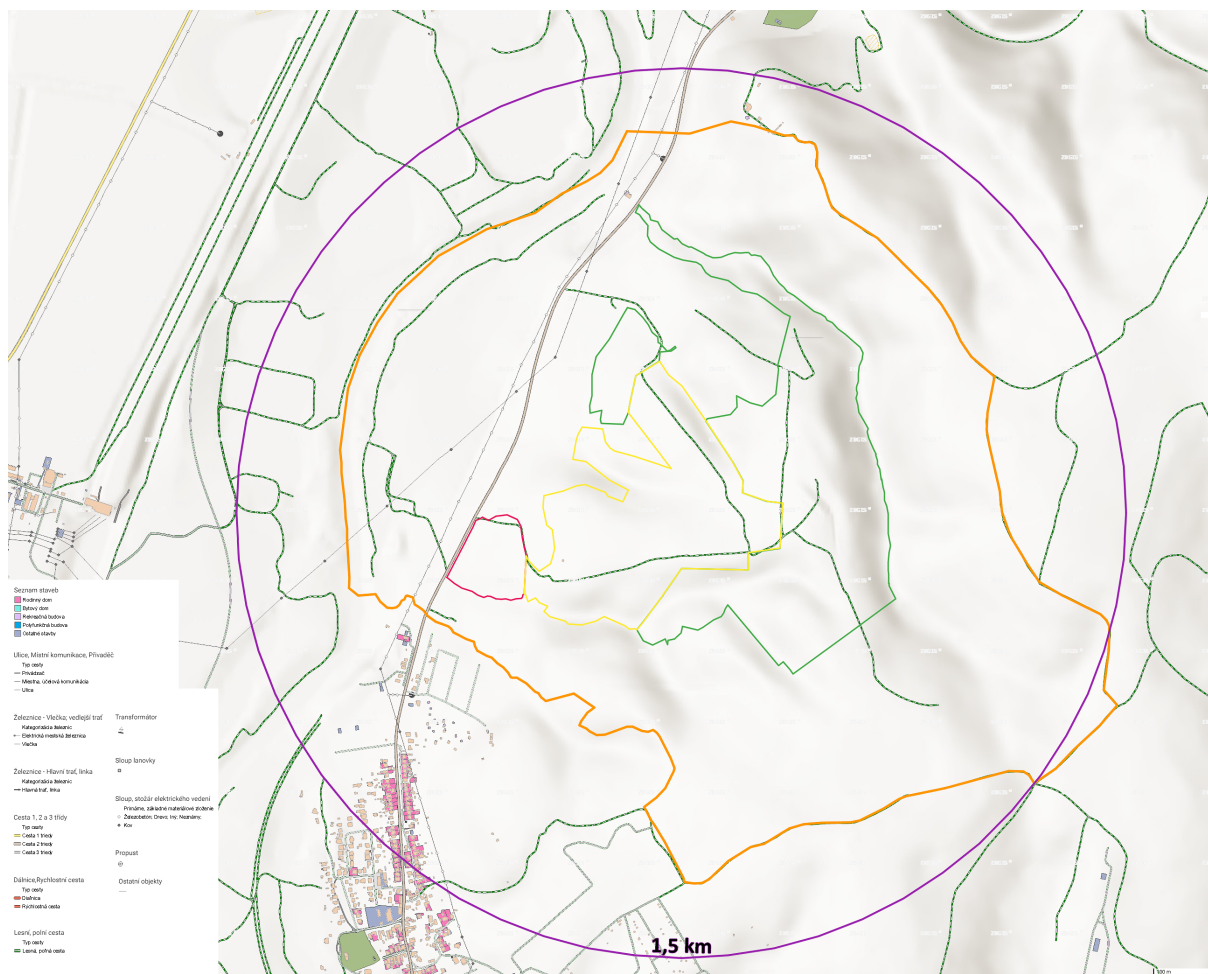

Výraznou negatívnou dominantou Podunajskej pahorkatiny je jadrová elektráreň Jaslovské Bohunice.

Foto 8: Jadrová elektrárň Jaslovské Bohunice je výraznou dominantou mierne zvlnenej Podunajskej pahorkatiny (územie s malými vertikálnymi rozdielmi). © Foto: S. Čížková

Obrázok 13: Antropogénne prvky v DoKP, sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou, okruh potenciálnej silnej viditeľnosti (0-1,5 km) – fialovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

ESTETICKÉ HODNOTY, PRIESTOROVÉ VZŤAHY, HARMÓNIA ÚZEMIA

Estetická hodnota územia predstavuje synergický a zrejme rozhodujúci aspekt pri vnímaní rázu krajiny a hodnotení jej kvalít. Estetickú hodnotu utvára jednak fyzicky definovateľné vzťahy medzi jednotlivými zložkami (prvkami) krajinnej scény – charakter, usporiadanie či štruktúra prvkov krajinnej scény, ktoré môžu vytvárať zvláštnosť či jedinečnosť krajinnej scény a tiež harmóniou vzťahov a merítka jednotlivých prvkov. Pre estetickú hodnotu je dôležitá estetická norma, ktorá nie je globálne jednotná, a predovšetkým konštantná v čase, podlieha neustálemu vývoju, čo platí samozrejme aj v iných oblastiach kultúrneho či spoločenského prostredia (napr. v hudbe). Každopádne určité rysy (krajiny) pôsobiace esteticky priaznivo spoluvytvárajú harmonické vzťahy v území dlhodobo. K takým javom patrí bezpochyby napr. prítomnosť (hojná) prírodných či prírode blízkych prvkov, existencia výsledkov ľudskej činnosti, ktoré sa historicky osvedčili, napomohli životu ľudí v danom mieste (napr. železničná trať, vinohrad, premostenie toku) a ich identifikácia s krajom.

Charakteristickým rysom východnej DoKP sú rozsiahle plochy poľnohospodárskej pôdy (štandardná orná pôda, trvalý trávny porast). Polia tvoria menšie lány, rozčlenené rozptýlenou drevinovou zeleňou a rieka Váh so sprievodnou drevinovou brehovou vegetáciou. V západnej časti DoKP prevládajú lesné porasty.

Vzhľadom k vlastnostiam reliéfu sa aj v tejto oblasti, tak ako aj v širšom území, ustálil typický sled využívania územia tak, že vrcholové plošiny sú orané iba miestne, na skeletovitých východoch sú lesy, dediny sú typicky lokalizované v dolných ukončeníach bočných údolí. Svahy zarezaných údolí sú zalesnené, bočné údolia sú aj pastvinami a na dne údolia sú lúky, dnes často opustené.

Ako už bolo uvedené, pre krajinu v širšom DoKP je charakteristická zachovalosť využitia územia – lesnícky (dominantne) a poľnohospodársky využívanej pôdy, ktoré vďaka zreteľnému spoločnému rozhraniu formujú výrazný krajinný kontrast. Stabilizovaný plošný rozsah lesných i mimolesných plôch dokladá snímka mapy (z III. vojenského mapovania z rokov 1877 – 1880) s aktuálnou leteckou snímku záujmového územia (obrázok 4).

Územie v západnej časti širšieho DoKP predstavuje čitateľný rovinatý priestor s dominantným uplatnením horizontálneho merítka krajiny. Tento priestorový rys je prirodzene silnejšie vnímateľný predovšetkým v otvorených polohách – mimo zastavaného územia. Vo voľnej krajine bez výskytu hojnejších členiacich prvkov je krajina veľmi čitateľná. Vo výhľadoch z otvorených polôh mimo zástavby sídiel sa v krajinnej scéne uplatňujú aj relatívne vyššie plošiny, ktoré tvoria priestorové dominanty. Vertikály presahujúce výšku pozorovateľa (stromy, budovy a pod.) tvoria v SZ, Z a JZ časti územia rozvoľnený raster. Podľa pozície pozorovateľa mu formácie drobných remízok a líniovej vegetácie uzatvárajú voľný priehľad do krajiny.

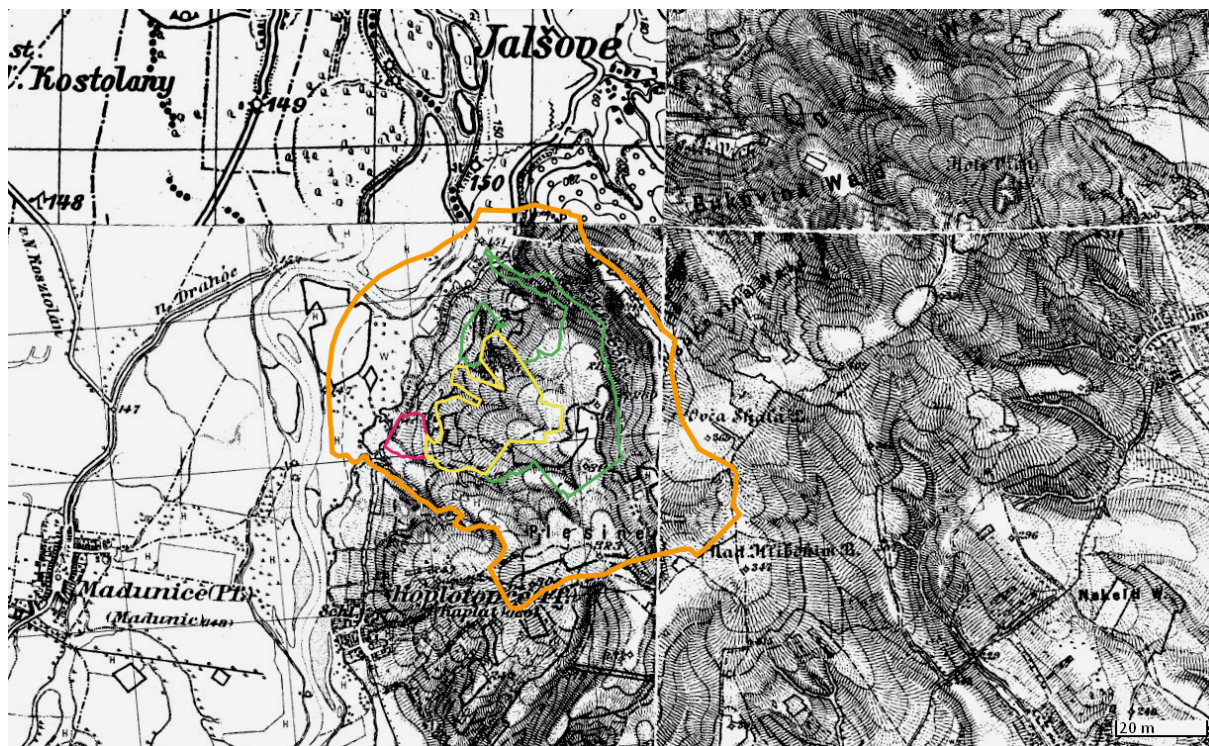
Cenným znakom SV, V, JV časti širšieho DoKP je zachovaná morfológia reliéfu, ktorá sa vyznačuje jednak členitosťou horizontálneho profilu a najmä potom premenlivou sklonitosťou zalesnených svahov. Vertikály presahujúce výšku pozorovateľa tvoria vo východnej časti územia súvislé lesné porasty, ktoré uzatvárajú voľný pohľad do krajiny.

V blízkom okolí záujmovej lokality (juhozápadným smerom) zaznamenáme zástavbu, ktorá v súčasnosti zreteľne modifikuje priestorové vzťahy záujmového územia – narušenie predovšetkým harmonického merítka i vzťahov v krajine.

Znakom priestorového usporiadania krajiny je potom zreteľný prechod zástavby do voľnej krajiny (krajinný kontrast). Osídlenie, resp. zástavba sídiel, vrátane rekreačnej, však nedosahuje značný vizuálny prejav. Celkovo možno povedať, že dotknutý krajinný priestor, aj napriek vstupu novej výstavby do voľnej krajiny nebude citeľnejšie poznačený rozvoľnenou výstavbou rodinných domov, ktorá by nezodpovedala priestorovému usporiadaniu krajiny či skladbe jednotlivých krajinných zložiek.

Horizontálne meradlo umocňuje plošná štruktúra krajiny – súvislé lesné plochy, okrajovo bloky poľnohospodárskej pôdy a niva rieky Váh.

Obrázok 14: Historická mapa III. vojenského mapovania (Františko-josefské), sektor 1 – červenou farbou, sektor 2 – žltou farbou, sektor 3 – zelenou farbou, vymedzený DoKP – oranžovou farbou (mapový podklad: © ZBGIS)

VPLYVY NA KRAJINNÝ RÁZ

V tejto kapitole je vykonaná klasifikácia každého znaku determinovanej charakteristiky krajinného rázu v rámci stanoveného miesta krajinného rázu. Jednotlivé znaky boli klasifikované podľa pozitívnych či negatívnych prejavov a podľa ich významnosti v krajinnom ráze.

Navrhovaná stavba nepredstavuje významný zásah do prírodnej charakteristiky danej lokality. Z vyššie uvedených prírodných charakteristík, hodnôt a vykonaného biologického prieskumu, je zrejmé, že sa na lokalite určenej na realizáciu zámeru nenachádzajú žiadne prírodné prvky (rastlinné spoločenstvá, jedinci, živočíšne druhy, geologické javy) s významnou prírodnou hodnotou. Navrhovaný zámer súčasne nepredstavuje významný zásah do CHKO, CHA, CHVÚ, PS, ÚEV, RAMSAR, nenachádza sa v žiadnom z uvedených území. Umiestnenie plánovaného zámeru leží mimo miesta krajinného rázu s vysokou prírodnou hodnotou a možno teda predpokladať nepriame slabé ovplyvnenie.

Z dôvodu plánovaného zámeru dôjde k odstráneniu náletových krovín a stromov, lesných porastov, ktoré sa nachádzajú na celej ploche vymedzeného územia. Nelesné drevinové prvky sú pod vplyvom priameho i nepriameho pôsobenia človeka a z hľadiska biodiverzity sa ich konzervatívna ochrana javí ako málo významná. Avšak z hľadiska ekologicko-stabilizačných funkcií, ktoré tieto existujúce dreviny v území plnia, by mala byť ich ochrana vo všeobecnej rovine zaistená a možno predpokladať priame stredne silné ovplyvnenie.

Pri lesných porastoch, ktoré by mali byť vyťažené je drevinová skladba značne heterogénna. Dominantnou drevinou je dub zimný a hrab obyčajný, vtrúsený je javor poľný, borievka obyčajná, breza previsnutá, buk lesný, čerešňa vtáčia, borovica lesná a breza previsnutá. Šíri sa invázny agát. V zalesnených častiach územia je naplánovaný veľmi rozvoľnený charakter zástavby, ktorý bude v symbióze s okolitou prírodou. Vzhľadom na to, že výrub lesného porastu v sektore 3 nebude súvislý možno očakávať priame stredne silné až silné ovplyvnenie.

Z pohľadu kultúrnej a historickej charakteristiky vystupujú ako hlavné znaky či hodnoty krajinného rázu v dotknutom krajinnom priestore: stará sídelná oblasť s nie príliš bohatými archeologickými dokladmi (vývoje) predchádzajúceho osídlenia, dlhodobovo prevažujúci spôsob využitia krajiny – poľnohospodárska výroba, rozvoj obytnej i účelovej zástavby, prítomnosť tradičných kultúrno-historických dominánt, ktoré predstavujú kultúrno-historické hodnoty krajinného rázu jedinečnej cennosti.

Navrhovaná výstavba rodinných domov v rozvoľnenej štruktúre nebude mať významný rušivý vplyv na kultúrno-historické pamiatky a drobné sakrálné stavby. Mnoho týchto pamiatok sa nachádza v obciach, príp. na ich okrajoch alebo sú obklopené vzrastlou zeleňou, tzn. nie sú

umiestnené na exponované miesta v krajine (vrcholy kopcov, prevýšené horizonty). Rušivý vplyv na existujúce kultúrne dominanty nebude zásadný. Súčasne nebude realizácia plánovaného zámeru znamenať výraznú premenu využitia územia, preto možno očakávať nepriame slabé ovplyvnenie.

Estetické hodnoty krajinného rázu uvažovaného územia sú v súčasnosti slabo narušené. Negatívnymi prvkami sú monotónne plochy ornej pôdy, nadzemné vedenia elektrického napätia, ruderálne vegetačné spoločenstvá, dopravné koridory, výsadby nepôvodných kultivarov topoľov v krajine (*Populus nigra Italica*, *Populus x canescens*, *Populus x canadensis*) a invázneho agátu (*Robinia pseudacacia*).

Navrhovaná výstavba rodinných domov v rozvoľnenej štruktúre svojou architektonickou formou (pôdorysná a hmotová skladba stavby alebo súboru stavieb, v ktorej hrajú role dimenzie, objemy a proporcie hmôt) a výrazom (pôdorysné, hmotové riešenie, riešenie detailov, materiálov, farebnosti a výtvarných prvkov) nebude v rozpore (nebude mať negatívny vplyv) s charakterom okolitej krajiny. Pohľadovo bude pôsobiť neutrálnym dojmom. Nepredpokladá sa výstavba nových vysokých objektov s potenciálom ovplyvnenia krajinného rázu.

Lokalita určená na realizáciu zámeru má charakter pahorkatiny, s malými vertikálnymi rozdielmi a členitým reliéfom. Stavba nezasahuje do žiadneho významného pohľadového horizontu. Aj napriek svojmu umiestneniu a parametrom bude stavba viditeľná najmä z blízkeho okolia a to iba vtedy, pokiaľ nebude v optickom tieni vyrastená zeleň. So vzrastajúcou vzdialenosťou budú, ale prejavy zámeru významne slabnúť, stanú sa pohľadovo nevýznamnou súčasťou krajinej scény, často zreteľnou iba za vhodných klimatických podmienok a z pomerne malého množstva miest. Vplyv plošnej horizontálnej dominanty na harmonické meradlo bude najmä v okruhoch silnej viditeľnosti.

Pri realizácii posudzovaného zámeru nastanú zmeny v území, ktoré budú mať vplyv na existujúcu konfiguráciu terénu a súčasne aj na existujúcu krajinnú štruktúru územia. Tieto vplyvy slabo zasiahnu do harmonických vzťahov, ktoré sú aktuálne už mierne narušené.

Tabuľka 3: Identifikácia a klasifikácia znakov krajinného rázu a určenie miery vplyvu zámeru na tieto znaky³

Znaky	Klasifikácia identifikovaných znakov			
	Prejav	Význam	Cennosť	Posúdenie miery vplyvu
Prírodná charakteristika (aktuálna vegetácia, biodiverzita, geomorfológia krajiny)	pozitívny	zásadný	bežná	stredne silný až silný
Prírodná charakteristika (stupeň antropogénneho narušenia – prítomnosť priemyselných zón, poľnohospodárskych objektov, vedenie vysokého napätia, vysieláčov a pod.)	negatívny	doplňujúci	bežná	žiadny
Prírodné hodnoty (CHKO, CHA, CHVU, PS, UEV, RAMSAR)	pozitívny	doplňujúci	význačná	žiadny až slabý
Kultúrna charakteristika a historická charakteristika (osídlenie bez väčších centier, rozvoj obytnej i účelovej zástavby, prítomnosť drobných sakrálnych stavieb)	neutrálny	doplňujúci	bežná až význačná	slabý
Kultúrne dominanty v krajine (prítomnosť tradične kultúrno-historických dominant)	pozitívny	zásadný	jedinečná	žiadny
Estetické hodnoty (esteticky hodnotný obraz krajiny, kompaktnosť a atraktivita krajinskej scény, výskyt hodnotných krajinných scenérií v širších výhladoch prevaha horizontálnej dimenzie, čitateľnosť krajiny, zalesnené horizonty)	pozitívny	spoluurčujúci	bežná až význačná	slabý až stredne silný
Harmonické meradlo a vzťahy (prevažujúce harmonické utváranie krajinskej scény)	pozitívny	spoluurčujúci	bežná až význačná	slabý až stredne silný

VYHODNOTENIE MIERY VPLYVU ZÁMERU NA KRAJINNÝ RÁZ – POSÚDENIE

ZÁMERU

Prírodná charakteristika

Žiadny zo znakov prírodnej charakteristiky nedosahuje cennosti, ktorá by prekračovala rámec širšieho územného merítka (jedinečnosti).

Uvažovaná výstavba rodinných domov v rozvoľnenej štruktúre v sektore 1, 2 a 3 v katastrálnom území Koplotovce nevyvolá neúmerný zásah do žiadneho z identifikovaných znakov prírodnej charakteristiky krajinného rázu v území.

³ V tabuľke sú zhrnuté identifikované znaky krajinného rázu v území s určením ich vplyvu (pozitívny, neutrálny, negatívny), významu (zásadný, spoluurčujúci, doplňujúci) a cennosti (jedinečná, význačná, bežná). Je tu tiež vyhodnotená miera vplyvu realizácie zámeru na tieto znaky, a to v rozmedzí žiadny, slabý, stredne silný, silný, zásadný (zásah alebo vplyv).

Výstavbou sa v záujmovom území rozšíria nepriepustné plochy, dopad na stanovištné pomery je však vzhľadom na blízkosť intravilánu a antropogénne využívanie plochy akceptovateľný.

Realizácia zámeru sa však dotkne výrub nelesnej drevinovej vegetácie a lesných porastov. V zalesnených častiach územia je však naplánovaný veľmi rozvoľnený charakter zástavby, ktorý bude v symbióze s okolitou prírodou.

Celkovo možno vplyv navrhnutého zámeru na prírodnú charakteristiku územia klasifikovať ako stredne silný až silný.

CHKO, CHA, CHVÚ, PS, ÚEV, RAMSAR

V potenciálne dotknutom krajinnom priestore sa nachádza územie európskeho významu – SKUEV0852 Váh pri Hlohovci.

Vzhľadom na predmety ochrany a rozsahu a umiestnenie zámeru nedôjde z pohľadu krajinného rázu k priamemu negatívnemu ovplyvneniu tohto územia.

Celkovo možno vplyv navrhnutého zámeru na CHKO, CHA, CHVÚ, PS, ÚEV, RAMSAR klasifikovať ako žiadny až slabý.

Kultúrno-historická charakteristika

Prítomné kultúrno-historické dominanty v blízkom okolí (kostol Navštívenia Panny Márie, Frídeský kaštieľ v obci Koplotovce, kostol Ducha svätého v Jalšové, kostol svätého Martina v obci Drahovce, kostol svätého Imricha a Kaštieľ v obci Horné Otrokovce, kostol svätého Bartolomeja v obci Horné Trhovište, kostol Sedembolestnej Panny Márie v Tepličkách, Kostol Narodenia Panny Márie v obci Madunice) predstavujú kultúrno-historické hodnoty krajinného rázu význačnej cennosti.

Z hľadiska kultúrno-historickej charakteristiky územia bude realizácia plánovaného zámeru znamenať premenu využitia územia – stávajúceho a dlhodobého poľnohospodárskeho a lesného hospodárenia. Zámer je však je lokalizovaný do blízkosti typologicky (funkčne) podobnej zástavby. Možný, nie príliš významný vplyv môže predstavovať znemožnenie voľného pohybu v záujmovej lokalite. Záujmová lokalita však nie je kľúčovým priestorom pre realizáciu voľnočasových aktivít, na tieto účely sú vyhľadávané iné časti územia v blízkom i vzdialenejšom okolí.

Celkovo možno vplyv navrhnutého zámeru na kultúrnu a historickú charakteristiku územia klasifikovať ako žiadny až slabý.

Vizuálna charakteristika – estetické hodnoty, priestorové vzťahy, harmónia

Žiadny z identifikovaných znakov vizuálnej charakteristiky nedosahuje cennosti, ktorá by prekračovala rámec širšieho územného merítka (jedinečnosti).

Ovplyvnenie vizuálnej charakteristiky územia vyjadrené klasifikovanými dopadmi na jednotlivé identifikované znaky v tejto kategórii tvorí ťažisko pre stanovenie celkovej únosnosti či neúnosnosti navrhnutého zámeru z hľadiska krajinného rázu a jeho ochrany. Z vyššie spracovaných vplyvov vyplýva, že plánovaná výstavba rodinných domov nevyvolá dopady na vizuálnu charakteristiku územia. V dôsledku výstavby nedôjde k zásadne nepriaznivému účinku na žiadny z identifikovaných znakov v tejto kategórii, najmä znakov jedinečnej cennosti.

Komplex rodinných domov v rozvoľnenej štruktúre bude predstavovať nový krajinný prvok s výrazným uplatnením v priestorových vzťahoch. Dôvodom je priaznivá poloha - pozemok v záujmovom území je svahovitý. Tiež únosná vertikála objektu, zodpovedajúca typologickej podobnej zástavbe v okolí. Nová stavba neprekročí výškovú úroveň blízkych objektov situovaných v bezprostrednej blízkosti. Prítomnosť objektov je nutné tiež posudzovať vo vzťahu k charakteru okolitej sídelnej zástavby. Obdobná typológia či funkčná rovnorodosť projektovaných objektov s týmito v blízkom okolí eliminuje negatívny prejav, resp. vnem novej architektonické dominanty. Vstupom ďalších stavieb však dôjde bezpochyby k posilneniu industriálneho výrazu územia, čo bude znamenať negatívny zásah do harmonických vzťahov v území.

Za účelom zistenia vizuálneho účinku navrhnutých objektov z potenciálnych diaľkových výhľadov sa navrhnuté objekty budú uplatňovať v okruhu predpokladanej silnej až zreteľnej viditeľnosti (do 3 km) najmä z otvorenej západnej strany.

V okruhu predpokladanej dobrej potenciálnej viditeľnosti (do 10 km) v ojedinelých pohľadoch z otvorenej západnej strany najmä v období mimo vegetácie, tj po opadnutí asimilačných orgánov drevinových prvkov a v čase ich rastu.

Záujmové územie sa v dotknutom krajinnom priestore nevyznačuje prítomnosťou väčšieho počtu krajinárskych hodnôt, ide o územie so zreteľnými atribútmi poľnohospodárskeho a lesníckeho využívania, ktorého obraz spoluformujú architektonické dominanty nadväzujúceho intravilánu.

Celkovo možno vplyv navrhnutého zámeru na vizuálnu charakteristiku územia klasifikovať ako slabý až stredne silný.

KOMPENZÁCIA NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV ZÁMERU

Súčasťou zámeru je aj plnenie opatrení na prevenciu, vylúčenie, zníženie, poprípade kompenzáciu nepriaznivých vplyvov zámeru na životné prostredie. Je teda legitímne žiadať za negatívne dopady kompenzácie. Tie môžu byť cielené tak priamo na záujmové územie, ako aj na inú lokalitu, ktorej stav bude nápravným opatrením zlepšený.

Ako vhodné kompenzačné opatrenie sa javí v záujmovom území realizovať mozaikou biotopov (krovité porasty, kvetnatá lúka, solitérne a skupinové dreviny), ktoré v území zvýšia nielen druhovú, ale aj biotopovú diverzitu a vhodne doplnia plánovanú výstavbu rodinných domov.

Výsadba drevinových prvkov v mozaike s lúčnym porastom vzhľadovo obohatí a zvýši členitosť záujmového územia, zabezpečí hygienickú, krajinotvornú i rekreačnú funkciu. Stanú sa dobrým indikátorom hodnotenia biologickej rôznorodosti a súčasne vytvoria pohľadové a estetické väzby s okolím vytvárajúce dojem prírodno-krajinárskeho parku.

Výsadba drevinových prvkov a následná starostlivosť (5-ročná) musí zodpovedať svojim rozsahom ekologickej ujme spôsobenej výrubom drevín (nielen stromy, ale aj krovinné a bylinné poschodie, ktoré predstavuje vhodný biotop pre množstvo druhov živočíchov).

Druhovú skladbu drevín sa musí prispôbiť nielen kompozícii a priestorovému usporiadaniu, ale aj usporiadaniu funkčnému. Súčasne budú dreviny v záujmovom území vystavené stresovému prostrediu, a preto pri voľbe taxónu musí byť zohľadnená odolnosť proti silnej prašnosti a exhaláciám z výfukových plynov. Ďalej je nevyhnutné zvážiť aj klimatické pomery vybranej lokality. Zohľadnená by mala byť aj veľkosť a veková štruktúra vysádzaných sadeníc.

Pri návrhu drevinových prvkov by mali byť preferované autochtónne druhy (Čížková, Šarapatka, Kulišťáková 2008). Pri výsadbe musia byť použité iba kvalitné výpestky, ktoré nie sú vytiahnuté, poškodené, prípadne deformované, netrpia chorobami a škodcami. Veľkosť a vetvenie musí zodpovedať druhu dreviny, jeho veku a pestovateľskému tvaru. Výpestok alebo zväzok výpestkov musí byť označený štítkom, na ktorom je uvedený rodový a druhový názov, pestovateľský tvar, počet presadení a spôsob triedenia. Pri realizácii výsadby drevín odporúčame dodržať ČSN 83 9051 Technológia vegetačných úprav v krajine – Rozvojová a udržiavacia starostlivosť o vegetačné plochy, ČSN 46 4902 Výpestky okrasných drevín. Spoločné a základné ustanovenia, ČSN 46 4901 Osivo a sad-ba. Sadba okrasných drevín, ČSN 75 7143 Akosť vôd. Kvalita vody pre závlahu.

Kvetnatá lúka vnesie do záujmového územia farbu a s rastlinami sa zvýši aj koncentrácia hmyzu. Kvety nalákajú napr. včely, čmeliaky a motýle a stávajú sa pre zvieratá útočiskom a zdrojom potravy. Tento heterogénny "trvalý kvetnatý porast" prinesie výhodu aj v podobe minimalizácie údržby (oproti trávnikom nemusia byť plochy tak často kosené).

ZÁVER

Úlohou tohto posúdenia bolo určiť mieru vplyvu plánovanej výstavby rodinných domov v rozvoľnenej štruktúre v sektore 1, 2 a 3 v katastrálnom území Koplotovce na krajinný ráz dotknutej krajinnej oblasti, teda na identifikované znaky a hodnoty krajinného rázu predmetnej lokality.

Súhrnne je možné klasifikovať mieru vplyvov pre jednotlivé zámery nasledovnými charakteristikami:

ZLOŽKY A TÉMY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	POSUDZOVANÝ ZÁMER
Prírodné hodnoty	stredne silný až silný
CHKO, CHA, CHVÚ, PS, ÚEV, RAMSAR	žiadny až slabý
Kultúrne charakteristiky a kultúrne dominanty krajiny	žiadny až slabý
Estetické hodnoty, harmonické meradlo a vzťahy	slabý až stredne silný

Na základe zistených skutočností a z hľadiska kritérií stanovených zákonom NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je možné konštatovať, že navrhovaný zámer **bude predstavovať zásah do podstatných hodnôt krajinného rázu, nedôjde však k zásadnému zníženiu a zmene krajinného rázu , resp. k narušeniu krajinného rázu:**

V prípade realizácie eliminačných opatrení (kvetnatá lúka, drevinové líniové prvky, solitérne a skupinové dreviny) sa dosiahne maximálne zníženie hodnôt ovplyvňujúce prírodné, kultúrne a estetické hodnoty, harmonické meradlo a harmonický ráz záujmového územia.

Zámer je možné odporučiť na realizáciu.